

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України
з питань гуманітарної та інформаційної політики

11 травня 2022 року

ПОТУРАЄВ М.Р. Кворум є.

Шановні колеги, я радий всіх ще раз привітати. Розпочинаємо засідання Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики. У нас сьогодні багато запрошених, зокрема два міністри. Порядок денний, колеги, всім наданий.

Значить, я єдине, що зараз перевіряю, бо вчора в нас було під головуванням Олександра Санченка засідання підкомітету з питань музичних індустрій. І за підсумками цього засідання ми зрозуміли, що ми 7273 і 7273-1 на сьогодні не виносимо. Тобто ми питання четверте з розгляду знімаємо сьогодні, третє і четверте.

В'ЯТРОВИЧ В.М. У нас там інший був проект рішення. Дивись, третій і четвертий – це проект Федини і Санченка. А ми ж домовляємося, і я думав, що це буде проект рішення, що ми робимо депутатський "д".

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, так, так. Я про що і хотів уточнити.

Олександр, ти ж з нами вже, таке рішення приймаємо?

САНЧЕНКО О.В. Так, давайте тоді, якщо ми рухаємося в ту сторону. Єдине, що чи ми можемо приймати "д", якщо немає ще самого тексту, який ми напрацьовуємо.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ні, так ми можемо прийняти рішення, що ми його робимо.

В'ЯТРОВИЧ В.М. *(Не чути)*

ПОТУРАЄВ М.Р. Приймаємо рішення, що ми його ... *(Не чути)*

САНЧЕНКО О.В. Якщо можемо так, то, да, давайте.

ПОТУРАЄВ М.Р. Добре, тоді по третьому, четвертому пунктах ми приймемо просте рішення про створення депутатського законопроекту, який буде комітетський фактично.

Так, інших змін у нас в порядку денному немає.

ФЕДИНА С.Р. Пане Микито, доброго дня!

ПОТУРАЄВ М.Р. Пані Софіє, будь ласка.

ФЕДИНА С.Р. Якщо хотіла б лише уточнити. По суті, ми маємо розглянути два законопроекти на комітеті і по факту прийняти рішення про комітетський. Тобто наразі так виглядає, що ми переносимо на наступний раз, коли ми доопрацюємо. По факту приймаємо рішення, що ми тоді маємо цей вже депутатський.

ПОТУРАЄВ М.Р. Саме про це я теж говорю.

Отже, колеги, є якісь ще пропозиції до порядку денного?

КРАВЧУК Є.М. Якщо можна, я би хотіла озвучити, Микито Руслановичу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, будь ласка, Євгеніє Михайлівно.

КРАВЧУК Є.М. Я би хотіла озвучити в пункті "Різне", чи, можливо, якщо це можна зробити і швидко проголосувати ще до слухань з нашими колегами з каналів. Ви бачили це в чаті, можливо, не звернули увагу, то я озвучу. Підтримати звернення до оксфордського і кембриджського словників, а також до журналістських спільнот міжнародних і українських про вживання слова "рашизм". Ви, мабуть, вже знаєте, що...

В'ЯТРОВИЧ В.М. Якого слова?

КРАВЧУК Є.М. Рашизм. А мене чути нормально, бо я тут переключилась на навушники?

ПОТУРАЄВ М.Р. Нормально, нормально.

КРАВЧУК Є.М. І, можливо, ви бачили, що вже з'явилася двадцятьма чотирма мовами стаття у вікіпедії і ми би хотіли, щоб підкріпити ініціативу креативників київських і мовознавців, які цю дискусію розпочали, нашим зверненням, щоб зафіксувати це визначення і в словниках також, і щоб більше використовували журналісти в усьому світі.

Дякую.

В'ЯТРОВИЧ В.М. А можна десь почитати це визначення?

КРАВЧУК Є.М. В чаті є лист, проект звернення, якщо у вас є якісь зауваження, то ... *(Не чути)*

В'ЯТРОВИЧ В.М. Зараз подивлюся, я пропустив, вибачайте.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так. Володимире, а я сподівався, що ти вже подивився. Ну, зараз буде трохи часу, воно невелике, там зібрали визначення українських науковців, Тімоті Снайдера, оце свіже, плюс не забули і покійного вбитого Президента Ічкерії Джохара Дудаєва, який оперував терміном "русизм". Так що, нам здається, що там достатньо ґрунтовно. Але будь-які, звичайно, доповнення, які зроблять його тільки кращим, вони вітаються. Можемо навіть потім прийняти рішення, коли в "Різному" будемо приймати рішення, якщо буде бажання щось там доповнити і підсилити, то можна буде, як ми вже це робили, прийняти в редакції комітету, і потім просто там, я ж кажу, якимось там підсилити, якщо будуть пропозиції щодо підсилення. Бо сама по собі ініціатива, на мій також погляд, дуже своєчасна.

Добре. Колеги, тоді, якщо у нас немає інших доповнень, пропозицій, я тоді ставлю на голосування проект запропонований вам порядку денного, значить, з тими уточненнями, які ми вже з вами зараз під стенограму обговорили, щодо питань третього і четвертого, і, значить, з доповненням щодо "Різного", які Євгенія Кравчук внесла.

Колеги, хто за запропонований порядок денний, прошу голосувати.

Потураєв – за.

СУШКО П.М. Сушко – за.

АБДУЛІН О.Р. Абдулін – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка - за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти? Немає таких. Хто утримався? Немає таких. Дякую. Рішення прийнято одногосно.

До речі, з ким ще не привітався, всіх почув. Дуже радий чути голоси всіх, кого, можливо, тут в маленьких картинках не бачу ще.

Так, ну що, переходимо до розгляду наших питань по суті. Значить, перше у нас питання. Дуже важливий законопроект, ми всі пам'ятаємо, це 7200. Мають бути зараз на зв'язку з нами пані Дар'я Герасимчук – Радник-уповноважена Президента України з прав дитини та дитячої реабілітації; пані Аксана Філіпішина – представник уповноваженого з дотримання прав дитини та сім'ї Уповноваженої Верховної Ради України з прав людини; Борис Лебедцов – заступник Міністра соціальної політики України; Руслан Колбаса – генеральний директор Директорату розвитку соціальних послуг та захисту прав дітей. Ну я, до речі, майже всіх запрошених, по-моєму, і бачу. Радий вітати.

Значить, Тетяна Василівна, я так розумію, що вам першій слово.

Будь ласка, народний депутат Тетяна Скрипка.

СКРИПКА Т.В. Добрий день, колеги. Дійсно, цей законопроект 7200 вже у нас неодноразово виноситься на комітет і, дай Бог, сьогодні ми вже приймемо таке рішення, щоб змогли рекомендувати даний законопроект прийняти в цілому як закон.

Отже, хочу нагадати, що цим законопроектом пропонується вирішити питання законного, на період воєнного стану, представництва дітей, які мають батьків, але сьогодні без їх супроводу евакуюються разом із дитячими

зкладами. Ми його проголосували в першому читанні і до другого читання надійшло 14 поправок від народних депутатів. Із суттєвих змін до другого читання ми попередньо проговорили на підкомітеті.

Отже, що ми пропонуємо внести до другого читання? По-перше, поширити питання законного представництва дітей на період введення в країні не тільки воєнного стану, а і надзвичайного стану. І друге, це із суттєвого, це все ж таки надати право законного представництва також і патронатним вихователям. Це із, скажімо, найсуттєвіших таких поправок.

Попередньо на підкомітеті ми проговорили це, рішення було прийнято підтримати. Тому, з вашого дозволу, я озвучу поправки, які пропонується врахувати, це поправки 2, 3, 8, 12. Поправки, які пропонується врахувати частково, це поправки 6, 7, 11. І поправки, які пропонується відхилити, це 1, 4, 5, 9, 10, 13 і 14. Тому що вони в принципі не відповідають суті законопроекту.

Тому пропоную все ж таки підтримати рішення підкомітету і рекомендувати прийняти законопроект 7200 в цілому як закон.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Тетяно Василівно.

Павло Миколайович Сушко, будь ласка.

СУШКО П.М. Ще раз всіх вітаю. Слава Україні!

ПОТУРАЄВ М.Р. Героям Слава!

СУШКО П.М. Я хочу сказати, що це дуже важливий закон, всі вже знають, вистражданий, і війна показала, що він нагальний дуже для нас. Я прошу всіх підтримати цей законопроект.

Тетяно Василівно, будь ласка, а як остаточна редакція буде звучати цієї статті?

СКРИПКА Т.В. Якої статті, Павле Миколайовичу? У нас зміни лише вносяться в те, що ми розширюємо не тільки на період воєнного стану, а і надзвичайного. І розширюємо право законного представництва патронатним вихователям. Все інше у нас залишається без змін. Тому що ті правки, які вносилися, ті, які ми відхиляємо, вони не відповідають суті законопроекту, а ті, які приймаємо, вони носять технічний характер, ми їх враховуємо.

СУШКО П.М. Я зараз тоді озвучу те, що було узгоджено, чи так воно, чи ні в редакції. В разі переміщення, в тому числі за кордон, з метою евакуації під час дії воєнного стану в Україні дітей, які зараховані/влаштовані на цілодобове перебування до закладів різних типів форм власності та підпорядкування, керівники відповідних закладів або їхні працівники, уповноважені керівником, або інші особи, призначені органами опіки та піклування чи військовою адміністрацією за місцем розташування закладу, зокрема у випадках усунення або відсутності керівника або працівника, уповноваженого керівником, від обов'язків по догляду за дітьми, є законними представниками таких дітей (крім повноважень щодо вчинення від імені та в інтересах дитини правочинів, пов'язаних із житловими та майновими правами, надання згоди на усиновлення та зміну громадянства для дитини) до повернення, і ось тут викреслено у нас, "в тому числі" викреслено, на територію України або до моменту воз'єднання таких дітей із сім'ями. Тобто ми викреслили "в тому числі", конкретно на території України, так?

СКРИПКА Т.В. Так.

СУШКО П.М. Добре, дякую. Тобто ми прибрави слова "в тому числі"?

СКРИПКА Т.В. Так.

СУШКО П.М. Так. Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, перед тим, як переходити до голосування, от пані Аксана, бачу, пані Дар'я, якщо буде бажання, будь ласка. Спочатку пані Аксана, вона вже підняла руку, потім пані Дар'я.

Будь ласка.

ФІЛІПШИНА А.А. Дякую.

Шановний Микито Руслановичу, шановні народні депутати! Я хотіла просто зробити такий особливий акцент на важливості цього законопроекту. Буквально тиждень-півтора члени Координаційного штабу урядового з питань захисту прав дітей під час воєнного стану повернулися із країн, які найбільше прийняли українських дітей. Це Польща, Німеччина, Італія. І саме під час нашого візиту до цих країн, коли ми спілкувалися з сім'ями, які там перебувають, з дітьми із закладів і з керівниками, ми впевнилися в тому, що та проблема, яка усувається шляхом прийняття цього законопроекту, є надзвичайно актуальною. Переважно за кордон виїхали наші організовані групи дітей у супроводі, якщо можна так сказати, рядових вихователів центрів, інтернатних закладів, педагогів, це навіть не керівники закладів, які за Цивільним кодексом є законними представниками дітей.

Крім того, уряд дав можливість влаштувати дітей до сімей патронатних вихователів, дітей статусних і так само можливість їм виїжджати за кордон на період воєнного стану. І за кордоном відбуваються такі речі, коли за законодавством цих країн органи опіки не сприймають наших супроводжуваних законними представниками. І наші групи, наші

представники втягуються в судові процедури, змушені проходити ряд судових процедур на підтвердження їх опікунами або навіть призначення опікунів. Ми виявили випадки, коли наших супроводжуючих відстороняють і призначають опікунами із числа місцевих представників - німців, італійців, поляків і так далі. Тобто проблема була надзвичайно великою. Всі країни заявили про те, що якби Україна повідомила нас про ваші закони, що ці люди визнаються вами як законні представники, ми би спростили процедури, ми б визнавали їх за адміністративними процедурами законними представниками, не роз'єднували би групи і так далі, і тому подібне.

Тому я хотіла просто зробити наголос на тому, що цей закон є надзвичайно актуальним, що ми просили би якнайшвидше винести його в зал, прийняти з тим, щоб зобов'язати Міністерство соціальної політики якнайшвидше донести зміст цього закону до відома тих країн, які приймають наших дітей.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пані Аксано.

Пані Дар'я, будь ласка.

ГЕРАСИМЧУК Д.М. Дякую за запрошення.

Пані Аксана тільки що нам вже сказала все, що необхідно було сказати. Я, власне, й хотіла сказати про моніторинговий візит.

Але я хочу також зазначити, що він нам дійсно дуже конче необхідний якомога швидше, тому що після прийняття його дійсно буде ще досить тривала робота по донесенню цього тексту законопроекту і взагалі його існування до інших країн, в яких перебувають наші діти. Тому це досить великий об'єм роботи, який треба зробити якомога швидше, тому дійсно він нам просто супернегайно необхідний.

Прошу підтримати його абсолютно. Не буду займати багато часу.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пані Дар'я.

СКРИПКА Т.В. Микито Руслановичу, я просто на прохання Павла Миколайовича зараз озвучу текст отієї статті, про яку він говорив, в якому вигляді ми будемо приймати.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, будь ласка.

СКРИПКА Т.В. "У разі переміщення, у тому числі за кордон, з метою евакуації під час дії надзвичайного (оце ми добавили) або воєнного стану в Україні дітей зарахованих, влаштованих на цілодобове перебування до закладів різних типів форм власності та підпорядкування, влаштованих у сім'ю патронатних вихователів, керівники відповідних закладів, уповноважені ними працівники або інші особи, призначені органами опіки та піклування за місцем розташування закладу, зокрема у разі усунення керівника або уповноваженого ним працівника від виконання обов'язків, патронатні вихователі є законними представниками таких дітей, крім повноважень щодо вчинення від імені та в інтересах дитини правочинів, пов'язаних із житловими та майновими правами, надання згоди на усиновлення та зміну громадянства дитини до повернення такої дитини в Україну або до її возз'єднання із сім'єю".

ПОТУРАЄВ М.Р. Павле Миколайовичу, є якісь ремарки?

СУШКО П.М. А там додали "патронат" і додали "надзвичайний стан"?

СКРИПКА Д.В. Так, "патронат" і "надзвичайний стан".

СУШКО П.М. І трішки там змінили про керівника. Я пропустив, зараз секунду. Де воно? Форм власності та підпорядкування, керівники відповідних закладів або їхні працівники. "Керівники" залишилися там, так?

СКРИПКА Т.В. Так, залишилися.

СУШКО П.М. І десь там, мені підказують помічники, пропало визначення "військова адміністрація", пропало ВЦА.

СКРИПКА Т.В. Так. Ми прибрати ВЦА, тому що обговорення було, але фактично ми не подавали.

СУШКО П.М. А чому?

СКРИПКА Т.В. Її не було і в початковій редакції.

СУШКО П.М. То треба додати тоді і військову адміністрацію.

СКРИПКА Т.В. Ну вона ж не на всіх територіях України, не у всіх містах.

СУШКО П.М. Військові адміністрації по всій країні.

СКРИПКА Т.В. Павле Миколайовичу, я розумію. Але сьогодні, наприклад, ВЦА, а завтра просто буде адміністрація, ми просто будемо себе тут обмежувати. Ми обговорювали це.

СУШКО П.М. Ну, тоді, може, дати визначення адміністративного органу, який...

СКРИПКА Т.В. Павле Миколайовичу, моя пропозиція і членів підкомітету така: все ж таки сьогодні приймати в тій редакції, в якій є, і виносити його в зал.

СУШКО П.М. Ну, нам треба дати їм право визначати. Сьогодні така ситуація, що треба надати право їм призначати. Я пропоную залишити військову адміністрацію.

СКРИПКА Т.В. Ну давайте, може, послухаємо Міністерство соціальної політики. Руслан Сергійович Колбаса є на зв'язку?

_____. Я перепрошую. Руслан Сергійович наразі бере участь ... (*нерозбірливо*) по відновленню України терміново. І Борис Борисович теж на іншій нараді. Тому мене попросили взяти участь в цьому засіданні.

СУШКО П.М. О 10 годині – відновлення України, так що, ми також учасники цієї наради, тому щось пан Колбаса кудись пішов з комітету.

_____. Я перепрошую. Мені як сказали – так я вам передала.

СУШКО П.М. Це неповага до комітету.

_____. Павло Миколайович, там не одна група, в якій бере Мінсоцполітики участь, там декілька груп. Тому вони дійсно...

СУШКО П.М. Ну то нам потрібна на комітеті людина, яка дасть нам відповіді. А з ким нам тоді погоджувати?

ПОТУРАЄВ М.Р. Павле Миколайовичу, у нас же є з ким... Давайте послухаємо, що нам скаже представник Мінсоцполітики.

Будь ласка.

_____. Як на мою думку, то наразі стаття викладена нормально. Я абсолютно погоджуюся з тим, що якщо ми зараз введемо ВЦА, то це буде звужувати як би повноваження. Я б тут не робила розшифровку.

СУШКО П.М. Ну ви знаєте, що ви кажете? От, наприклад, не діє орган опіки на території, хто буде призначати тоді керівника або уповноважену особу? От орган опіки не діє, йде війна, хто призначає? От ви кажете, погоджуйтесь.

_____. Коли йде війна, буде призначати військово-цивільна адміністрація.

СУШКО П.М. Так а якщо ви кажете, що вас влаштовує це, що їй не потрібно бути, то як, хто буде призначати? То перед тим, як відповідати, краще подумайте, що ви пропонуєте.

ФІЛІПШИНА А.А. Микито Руслановичу, якщо дозволите, я прокоментую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка.

ФІЛППШИНА А.А. Павле Миколайовичу, я поясню, чому це не увійшло. Тому що це не було відображено в письмових пропозиціях в порівняльній таблиці до другого читання.

Але те, що говорить Павло Миколайович, є надзвичайно слухним. Тобто Павло Миколайович пропонує в текстовці редакції, щоб звучало таким чином: у разі переміщення, у тому числі за кордон, з метою евакуації під час дії надзвичайного або воєнного стану в Україні дітей, зарахованих, влаштованих на цілодобове перебування до закладів різних типів форм власності та підпорядкування, влаштованих до сімей патронатних вихователів, керівники відповідних закладів, уповноважені ними працівники або інші особи, призначені органами опіки та піклування/військово-цивільною адміністрацією за місцем розташування. І далі за текстом. Щоб були враховані всі випадки: і коли діє орган опіки і піклування або, якщо немає чітко визначеного органу опіки і піклування, військова цивільна адміністрація. Тому що в законі у нас немає чітко визначено, що орган опіки та піклування дорівнює військово-цивільна адміністрація або навпаки.

СУШКО П.М. Так. Дякую.

ФІЛППШИНА А.А. Зауваження слухне. Просто, Павле Миколайовичу, його не було письмово викладено в пропозиціях до другого читання і тому на підкомітеті це питання не обговорювалось. Але є сенс. Я підтримую Павла Миколайовича.

СКРИПКА Т.В. Я також тоді підтримую в такій редакції, якщо ми доповнимо "дріб, військово-цивільна адміністрація", давайте доповнимо.

СУШКО П.М. "Дріб" або "або". Як правильно буде?

ФІЛППШИНА А.А. Дріб. Мені здається, що дріб правильно.

ПОТУРАЄВ М.Р. У мене тільки уточнююче питання.

В'ЯТРОВИЧ В.М. А взагалі використовується дріб в законодавстві?

(Загальна дискусія)

ФІЛППШИНА А.А. Навіть в цій статті використовується "зарахованих/влаштованих", навіть тут є в текстівці.

ПОТУРАЄВ М.Р. Використовується.

У мене там інше питання. Військово-цивільні, у нас же зараз, наприклад, обласні військові...

СУШКО П.М. ОВА, обласна військова.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, обласні військові, а не військово-цивільні.

СУШКО П.М. Давайте ВЦА/ОВА тоді зробимо ще.

ПОТУРАЄВ М.Р. А у нас хіба є зараз ВЦА взагалі?

СУШКО П.М. Ні, ну воно може бути колись. Спочатку було ВЦА, військово-цивільна адміністрація...

КРАВЧУК Є.М. Ні, ВЦА, Луганська і Донецька область – все одно залишається ВЦА.

ПОТУРАЄВ М.Р. Залишаються, так? Добре. Ну це уточнююче...

СУШКО П.М. Тоді давайте так: ВЦА/ОВА.

ПОТУРАЄВ М.Р. Давайте так. Ну, це важливо.

СУШКО П.М. Це тільки на військовий час.

ПОТУРАЄВ М.Р. Там же і виписано, що це на період військового часу.
Юлія Клименко, будь ласка.

КЛИМЕНКО Ю.Л. Я повністю підтримую Павла Сушка. Тому що стикаємося ми тут по Київській області, коли виїжджали, вивозили дітей. Дивіться, є не тільки ВЦА/ОВА, а ще і є, наприклад, в Гостомелі така форма як військова адміністрація. Я вам чесно скажу, я навіть сама не можу до кінця зрозуміти, що це. Ну це якби людина призначена типу ЗСУ і Генштабом. Тобто там пан Думенко, він має статус керівника військової адміністрації Гостомельської ОТГ і він приймає і буде, наприклад, приймати рішення вивозити дітей чи не вивозити.

СУШКО П.М. Тут обласна не використовується, здається мені, тільки військова адміністрація. ВЦА та військова адміністрація.

КЛИМЕНКО Ю.Л. ВЦА, ВА - оці дві форми обов'язково, мені здається, треба додати, тому що інакше... Ви розумієте, вивозять дітей там, де починаються бойові дії або надзвичайний стан. І там рішення уже... Вибачте, ну, наприклад, в Київській області 95 відсотків чиновників розбіглись, включаючи соціальний блок. Я маю на увазі в конкретних ОТГ, де йшли

бойові дії, їх просто немає, вони навіть до сих пір не повернулися. Тому рішення може приймати тільки насправді ВА, ВЦА в конкретних випадках.

Я просто подавала до цього закону правки, в мене насправді в кінці була правка, що коли діти возз'єднуються із сім'єю або уповноваженими представниками, тому що вони ж не обов'язково з сім'єю, можливо, вони з кимось, хто є уповноваженим представником, будуть возз'єднуватись. Я просто подавала таку правку, я не знаю, врахували її чи не врахували. Дитина не обов'язково буде повертатися до сім'ї, вона може до уповноваженого представника, який по закону є її опікуном.

СКРИПКА Т.В. Аксано Анатоліївно, з приводу цієї правки. Я думаю, що...

ФІЛППШИНА А.А. Я так розумію, що я сьогодні за Мінсоц буду відповідати. Я до нього не маю ніякого відношення, одразу говорю, і не є адвокатом Мінсоцу. Але я прокоментую.

СУШКО П.М. Ну якщо Мінсоц в нас знову видає такі пропозиції.

ФІЛППШИНА А.А. Ми дійсно обговорювали цю правку на засіданні підкомітету і було прийнято рішення, на превеликий жаль, відхилити вашу правку, тому що сім'я за законодавством, по-перше, може складатися і з однієї людини, це 3 стаття Сімейного кодексу. А по-друге, всі ці форми, які є, що ви маєте на увазі законне представництво: і опіка, і патронат, і дитячі будинки сімейного типу – вони всі за визначенням, за законодавством є сім'я, яка складається. Тобто вони всі починаються зі слова "сім'я". А вже повна, неповна – це деталі, скажімо так. Тому було прийнято рішення залишити первинну редакцію.

Дякую.

КЛИМЕНКО Ю.Л. Дякую. Якщо воно враховує, без питань.

СУШКО П.М. Микито Руслановичу, можна ще?

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка, Павле Миколайовичу.

СУШКО П.М. Дякую Юлії Леонідівні, що поправила. Не обласна, а просто військової адміністрації, тобто "чи військової адміністрації" треба додати. І так буде правильно, бо вони різні: обласні, районні військові адміністрації.

А я хотів би ще просто зробити зауваження Мінсоцу. Якщо ви не розібрались, то не треба тут, користуючись тим, що ви від міністерства виступаєте, перетягувати цей голос буцімто він правильний, розумієте? Тому що просто так сказати і сьогодні залишити в цій редакції, в якій пропонували, якби не розібралися, це створило би ще небезпеку для дітей і проблему для всіх нас. Тому прохання до вас, якщо не знаєте, краще не підказуйте.

_____. Павле Миколайовичу, я одну хвилинку. Я прошу вибачення, я просто неправильно зрозуміла. Я зрозуміла, що орган опіки хочуть замінити військово-цивільною адміністрацією. А через слеш – я абсолютно підтримую і погоджуюся. Вибачте, будь ласка, я неправильно зрозуміла.

СУШКО П.М. Дякую.

Пропоную не дріб, а "чи військовою адміністрацією". В такій редакції: "або інші особи, призначені органом опіки та піклування, чи військовою адміністрацією за місцем розташування закладу".

ПОТУРАЄВ М.Р. Павле Миколайовичу, тільки там проблема є, бо ми ж тільки що зафіксували, що на території Луганської та Донецької областей зберігаються військово-цивільні адміністрації.

СУШКО П.М. Давайте додамо ще "військово-цивільну адміністрацію".

ПОТУРАЄВ М.Р. Ну, треба так точно.

СУШКО П.М. "Чи військовою адміністрацією, чи військово-цивільною адміністрацією". Або "чи військовою адміністрацією/військово-цивільною адміністрацією".

СКРИПКА Т.В. Дріб, ви маєте на увазі. Чи військовою адміністрацією, чи військово-цивільною адміністрацією.

СУШКО П.М. Тобто "чи військовою адміністрацією/військово-цивільною адміністрацією".

ПОТУРАЄВ М.Р. Якщо це коректно, ми вже з'ясували, що в законодавстві слеш вживається, можемо так зробити, я не бачу питань.

Це техніко-юридична правка, Павле Миколайовичу, я думаю, що тут питань немає. Головне, щоб ми зафіксували зараз під стенограму.

СУШКО П.М. Давайте проголосуємо з техніко-юридичними правками.

ПОТУРАЄВ М.Р. Павло Миколайович, головне, щоб ми зараз під стенограму зафіксували, що у нас будуть і військово-цивільні, і військові адміністрації. А як там вже техніко-юридично правильно вписати, через слеш чи через сполучник, тут уже, я думаю, що суто технічне питання.

Отже, колеги, давайте тоді голосувати, власне, запропоновані підкомітетом поправки.

Єдине, що оце доповнення, Тетяно Василівно, це буде яка стаття в редакції комітету?

СКРИПКА Т.В. Ви маєте на увазі, як воно буде звучати?

ПОТУРАЄВ М.Р. Нам треба проголосувати зараз за те, щоб от такий-то розділ ми прийняли в редакції комітету.

СКРИПКА Т.В. А там одна стаття змінюється. Я можу прочитати тоді, як воно буде виглядати.

ПОТУРАЄВ М.Р. Вже під стенограму прочитали і під стенограму зафіксували, якраз з Павлом Миколайовичем обговорювали.

СУШКО П.М. Може озвучити, що в редакції, що я озвучував, якщо під стенограму. Або Тетяна Василівна озвучить нову редакцію. Бо ми декілька варіантів озвучили, треба сказати чию редакцію приймаємо.

СКРИПКА Т.В. Давайте я ще раз зачитаю вже з тими пропозиціями, які тільки що були озвучені.

СУШКО П.М. Так, я теж з цим погоджуюся.

ПОТУРАЄВ М.Р. Давайте. Давайте, Тетяно Василівно.

СКРИПКА Т.В. У разі переміщення, в тому числі за кордон, з метою евакуації під час дій надзвичайного або воєнного стану в Україні дітей,

зарахованих, влаштованих на цілодобове перебування до закладів різних типів форм власності та підпорядкування, влаштованих у сім'ю патронатних вихователів, керівники відповідних закладів, уповноважені ними працівники або інші особи, призначені органом опіки та піклування чи військовою адміністрацією/військовою цивільною адміністрацією за місцем розташування закладу, зокрема у разі усунення керівника або уповноваженого ним працівника від виконання обов'язків, патронатні вихователі є законними представниками таких дітей, крім повноважень щодо вчинення від імені та в інтересах дитини правочинів, пов'язаних із житловими та майновими правами, надання згоди на усиновлення та зміну громадянства дитини, до повернення такої дитини в Україну або до її возз'єднання з сім'єю.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, всім все зрозуміло? Тоді, з вашого дозволу, ставлю на голосування пропозиції підкомітету щодо врахування поправок номер 2, 3, 8 та 12.

Колеги, хто за те, щоб підтримати врахування поправок 2, 3, 8 та 12?

Потураєв – за.

СУШКО П.М. Сушко – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

КРАВЧУК Є.М. Кравчук – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто є проти? Хто утримався? Дякую. Рішення прийнято одноголосно.

Колеги, хто за те, щоб за пропозицією профільного підкомітету врахувати частково поправки 6, 7, 11.

Потураєв – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

АБДІЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, колеги.

Хто є проти? Хто утримався? Дякую. Рішення прийнято одноголосно.

Колеги, хто за те, щоб за пропозицією профільного підкомітету відхилити поправки номер 1, 4, 5, 9, 10, 13 та 14? Це відхилення, колеги. Хто за те, щоб відхилити перелічені мною поправки?

Потураєв – за.

СУШКО П.М. Сушко – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

АБДІЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти? Хто утримався? Дякую. Рішення прийнято одноголосно.

Тут є пропозиція від секретаріату включити до таблиці поправку комітету щодо військових адміністрацій та військово-цивільних адміністрацій. Це треба проголосувати, колеги.

Отже, хто за те, щоб включити поправку комітету щодо військових адміністрацій та військово-цивільних адміністрацій.

Потураєв – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

АБДІЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

КРАВЧУК Є.М. Кравчук – за.

СУШКО П.М. Сушко – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти? Хто утримався? Дякую. Рішення прийнято
одноголосно.

Отже, колеги, хто за те, щоб підтримати законопроект 7200 в цілому?

Хто за?

Потураєв – за.

АБДІЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

СУШКО П.М. Сушко – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, проти? Утримався? Дякую. Рішення прийнято одногосно.

Вітаю, колеги. Дуже важливий законопроект. Буду зараз під час розгляду наступного законопроекту вже писати, щоб його включили негайно в розгляд найближчої пленарної сесії Верховної Ради України.

Колеги, наступний законопроект – це проект Закону про внесення змін до деяких Законів України щодо особливостей здійснення окремих повноважень Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення в умовах воєнного стану (реєстраційний номер 7345).

Запрошені у нас сьогодні пан Олександр Бурмагін – член Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення; пані Ганна Літвіщенко – начальник юридичного управління Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення; Тарас Сергійович Шевченко – заступник Міністра культури та інформаційної політики України.

Я тоді слово передаю Євгенії Михайлівні Кравчук – голові профільного підкомітету.

Будь ласка, Євгенія Михайлівна, вам слово.

КРАВЧУК Є.М. Колеги, дякую.

Нагадаю, що цей законопроект був попередньо опрацьований підкомітетом щодо реєстрації. І в робочій групі ми узгодили деякі моменти з оригінальної версії, яка пропонувалась до обговорення. Прибрали частину статей.

Отже, яка проблематика цього законопроекту? Ну, фактично Національна рада з питань телебачення і радіомовлення під час дії воєнного

стану стикнулася з тим, що фактично не мала розшифровки в законі, в профільному законі своїх повноважень. Згідно до законодавства саме чим буде керуватись Нацрада в своїх функціях нагляду та контролю, це має бути закріплено саме на рівні законів.

Отже, у відповідній статті ми додаємо фактичну розшифровку про діяльність регулятора під час воєнного стану, повторюся, тільки на період воєнного стану. Тобто при закінченні правового режиму воєнного стану все повертається до формату, в якому Нацрада, власне, працювала всі ці роки. Отже, пропонується тільки на період воєнного стану надати повноваження Нацраді самій своїми рішеннями визначати особливості порядку видачі та анулювання тимчасових дозволів на мовлення з використанням радіочастотного ресурсу. Фактично Нацрада зараз не може видавати нові дозволи. А це дуже небезпечно в умовах інформаційної війни. Також може визначати особливості порядку подання та розгляду заяв про видачу, продовження, переоформлення, анулювання ліцензій, і зміни фактично концепції пакетування, теж важливо, щоб можна було оперативно реагувати, бо поки Нацрада фактично тільки листами роз'яснювала.

Тепер з приводу санкцій. Серед санкцій залишаються тільки штрафи, і лише застосовуються за найбільш грубі порушення - це те, що може Нацрада сама вирішувати - за найбільш грубі порушення, які містяться в частині другій статті 6, це порнографія, обмеження по дітям, заклики до війни, глорифікація, також пропаганда символіки нацистів, комуністів та Російської Федерації.

Після обговорення в робочій групі ми відмовилися від закріплення повноважень регулятора анулювати ліцензії на підставі власного рішення. Але я так розумію, що все-таки проблема залишається. І, очевидно, там, як у випадку з "ВТВ плюс", з херсонським мовником, який нещодавно транслював колаборанта Сальдо, фактично це є також признаком колаборації, очевидно, що нам треба буде думати, яким чином можна

вирішувати. У випадку повторного порушення обмежень Нацрада у своєму рішенні буде констатувати факт просто повторності і буде звертатися до військового командування, щоб вони якимось чином відрегулювали такого порушника, адже за правовим режимом воєнного стану у військового командування фактично набагато більше можливостей. Якщо коротко, все.

Якщо є що додати у представника Нацради, ну фактично з такими проблемами вони зіткнулися, ми це обговорювали на підкомітеті, але щоб всі члени комітету почули. Будь ласка, пане Олександр, і потім Тарас Шевченко, якщо він є, не бачу на першій сторінці, але теж...

БУРМАГІН О. Дякую, пані Євгеніє.

Вітаю всіх учасників засідання. Насправді, якщо дуже коротко, тезово, то є дві проблеми. Перша - це є проблема технічного характеру, оскільки процедурно всі моменти виписано для Національної ради як регулятора для мирного часу і там багато речей на сьогодні важко виконати фізично, тому що заяви подаються у паперовій формі, терміни розгляду, підстави, тобто всі ці моменти ми пропонуємо надати можливість, технічні моменти, які саме стосуються порядку і процедур, визначати самій Національній раді, щоб вона своїм рішенням могла ці всі процедури визначити і щоб вони відповідали тим реаліям, які є у нас сьогодні після 24 лютого.

Другий момент – це санкційний. Тут ми з колегами погодились про те, що санкційні особливості мають бути на рівні закону виписані. І ми, власне, додаємо нову статтю, яка стосується цих особливостей. І пані Євгенія все правильно озвучила стосовно концепції цих змін. Єдине, що зауважу, що звернення до військового командування є тільки у випадку повторності і тільки за ті порушення, які стосуються закликів до насильницького повалення конституційного ладу, знову таки, за глорифікацію ворогів, за ті речі, які умовно пов'язані з війною. За інші порушення грубі, такі як порнографія, порушення обмежень щодо дітей, інші, які є в частині другій

статі 6, Нацрада все одно буде застосовувати штрафи. Це в принципі все, на що я хотів звернути у вагу.

Дякую.

КРАВЧУК Є.М. Пане Тарасе, бачу, вже ви є. Заступник міністра.

ШЕВЧЕНКО Т.С. Так. Вітаю! Доброго дня! Міністерство культури та інформаційної політики підтримує законопроект. Ми підтримуємо як концепцію, так і текст, оскільки в час воєнного стану справді в Національній ради на цей момент недостатньо повноважень, законодавство не є чітким і фактично регулятор не може ефективно здійснювати свої повноваження. Тому законопроект є важливим, є на часі.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Микола Леонідович Княжицький, будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

Ну, хочу сказати, що робота над цим законопроектом велася усіма членами і підкомітету, і комітету, і представниками громадських організацій. Тобто загалом він, ну, я б так сказав, що в умовах військового стану він не є якимось катастрофічним чи поганим. Невипадково так говорю, бо маємо приклад обмеження свободи слова, що є катастрофічним для нашої ситуації, коли ми хочемо отримати кандидатство в ЄС. Дякувати богу і членам Нацради, не Нацрада до цього причетна. Нацрада намагається працювати в законному полі. Дійсно в умовах військового стану потребує додаткових механізмів. Є в нас деякі зауваження до цього законопроекту. Є спірним питання щодо надання Нацраді права приймати нормативно-правові акти щодо процедури ліцензування без цієї реєстрації в Міністерстві юстиції. Натомість, ну, ситуація є зрозумілою. Нацрада повинна для функціонування

змінювати процедури розгляду заяв, зважаючи на те, що йде війна. Наприклад, дозволити під час дії воєнного стану подавати їх в електронній формі, як це пропонує цей закон, спростувати вимоги до оформлення заяв і багато інших спрощень, вони об'єктивно є необхідними. І теоретично з цим можна погодитися, тим більше, що законопроект прямо зазначає, що Нацрада не може встановлювати законодавчі підстави для прийняття рішення про видачу або відмову у видачі ліцензії, або зменшувати строки подання заяв.

Стосовно звернення до військового командування, тут про це вже говорили, це не є санкція. У випадку повторного порушення статті 6 - заклики до зміни конституційного ладу чи пропаганда, виправдовування збройної агресії, глорифікація окупантів - Нацрада звертається до військового командування.

Але чому мені здається, що цей закон було б непогано все ж таки до другого читання доопрацювати, бо я знаю, що комітет рекомендував у першому читанні, загалом і в цілому, моя позиція – все ж таки в першому читанні його прийняти. Бо треба визначити, що саме військове командування повинно робити з цією інформацією. Військове командування дістало інформацію від Нацради, що хтось там порушує закон. А далі, що має військове командування робити, в принципі, воно до кінця не зрозуміло. Закон про воєнний стан не містить заходів, які військове командування вправі приймати на підставі звернення Нацради у зв'язку з порушенням Закону "Про телебачення і радіомовлення".

Спрощена процедура розгляду заяв про притягнення до відповідальності за заклики до насильницької зміни конституційного ладу і подібних справ мала б ґрунтуватися на нормах загальної процедури. Щоправда з врахуванням того, що процедура проведення перевірки досі в нас законодавчо не врегульована, можливість притягнення до відповідальності без перевірки під час військового стану для захисту національної безпеки, з нашої точки зору, має право на існування.

Тобто, в принципі, в умовах демократичної країни був би закон навіть непоганим. В умовах, що, на жаль, ми маємо приклади, коли деякі посадові особи діють недемократично, звичайно, що може викликати певні перестороги, проте в першому читанні ми точно будемо його підтримувати.

Дякую.

КРАВЧУК Є.М. Микито Руслановичу, якщо можна.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Миколо Леонідовичу.

Євгеніє Михайлівно, будь ласка.

КРАВЧУК Є.М. У мене єдине, ну, таке питання, може, хтось із юристів можуть сказати, чи можемо ми Законом "Про телебачення і радіомовлення" щось радити саме військовим адміністраціям як їм діяти?

І якщо ми дійсно будемо голосувати в рішенні комітету тільки за основу сьогодні, то в мене тоді прохання додати скорочення термінів подання правок. Бо ми уже пропрацювали більше тижня, як мінімум, в робочій групі, де були представники всіх, хто міг долучатися, щоб ми хоча б скоротили термін подальшого доопрацювання і, власне, потім прийняли без гальмування цей закон, бо він дійсно потрібен, вже три місяці практично у нас війна і воєнний стан.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Якщо дозволите, дуже коротко.

ПОТУРАЄВ М.Р. Миколо Леонідовичу, я зараз надам слово. Я вважаю, що фактично ж у тебе поправки готові, так що я думаю, що ми можемо підтримати скорочення термінів.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я підтримую скорочення термінів. І хочу підтвердити слова Євгенії. Нам треба внести зміни до Закону про військовий стан, в цьому і суть поправок. І Євгенія абсолютно права. Тому що змін до Закону "Про телебачення і радіомовлення" недостатньо, я про це, власне, і говорив. А за скорочення термінів, так, двома руками.

КРАВЧУК Є.М. А тоді нам треба якось цю 119 статтю Регламенту застосовувати, щоб мати можливість чи ні?

ПОТУРАЄВ М.Р. Зараз? Ні, не треба.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ми просто голосуємо...

КРАВЧУК Є.М. Чи ми можемо просто...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. ... і подаємо правки.

Я чесно вам скажу, що я назвав позицію, яку ми проговорювали з членами нашої фракції, і є такі зауваження. Хоча загалом, якщо там навіть комітет проголосує в цілому за цей законопроект, це не є поганий законопроект. Просто, з моєї точки зору, він має бути не просто непоганим, а хорошим, щоб мати дієві механізми.

КРАВЧУК Є.М. Миколо Леонідовичу, я правильно розумію, що навіть якщо в нас буде рішення комітету за основу і в цілому, в залі ваша фракція буде наполягати на другому читанні, тому ми фактично все одно не зможемо рухатися в залі?

ПОТУРАЄВ М.Р. Дивіться, я так скажу, колеги...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. *(Не чути)*

КРАВЧУК Є.М. Я за найбільш швидкий варіант.

ПОТУРАЄВ М.Р. У нас же консенсус, колеги? Колеги, у нас зараз є консенсус. Значить, фактично, ну, це спільне рішення комітету. Значить, ми скоротимо терміни і проголосуємо зараз за основу з урахуванням можливості доопрацювання по 116 статті. Тобто не по 119-й, а по 116 статті Регламенту. Так, внесення змін не тільки до тих статей законів, які є зараз в законопроекті. І ми швидко це зробимо.

Так що, колеги, я тоді ставлю, з вашого дозволу, на голосування пропозицію підтримати законопроект № 7345 за основу з скороченням термінів подання поправок з урахуванням можливості доопрацювання по 116 статті Регламенту Верховної Ради України.

Колеги, хто за те, щоб підтримати таку пропозицію щодо рішення?

Потураєв – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти? Хто утримався? Колеги, рішення прийнято одноголосно.

Дякую дуже. І дуже дякую підкомітету, робочій групі за те, що текст врешті такий, що майже не викликає у нас суперечностей, і я переконаний, що остаточний текст, фінальний до другого читання взагалі у нас пройде дуже швидко, без всяких проблем через комітет, а потім і через залу Верховної Ради України.

Так, наступні, колеги, у нас питання, я пропоную їх об'єднати – третє і четверте. Знову-таки, хочу ще раз подякувати і підкомітету, і всім колегам, які активно працювали. Хочу подякувати пані Софії Федині як ініціаторці першого законопроекту, Олександрю Санченку як ініціатору альтернативного.

Я тоді по третьому і четвертому питанню ставлю на голосування пропозицію створити на основі законопроектів 7273 і 7273-1 депутатський законопроект.

Сподіваюся, Віталій Бабенко, я коректно щодо Регламенту зараз пропоную рішення. Добре.

Значить, колеги, хто за таку пропозицію, прошу підтримати її.

Потураєв – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, колеги.

Хто проти? Хто утримався? Дякую. Рішення прийнято одногolosно.

Колеги, я дуже радий був вчора взяти участь у засіданні підкомітету профільного. Тому що у нас є чудова нагода зробити гарний законопроект саме від нашого комітету, спільний, потужний і швидко його прийняти. Так що рухаємося далі, колеги.

Наступний блок у нас, це, колеги, законопроекти, де ми не є головними. Пункт п'ятий нашого порядку денного - це проект Постанови про схвалення пропозицій щодо застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів проти представників Російської православної церкви (реєстраційний номер 7332).

Юлія Клименко з нами на зв'язку. Я так розумію, пані Юліє, що вже пройшов перший комітет і підтримав перший комітет головний, так? Будь ласка, вам слово, пані Юліє.

КЛИМЕНКО Ю.Л. Власне кажучи, я думаю, що ідея цього законопроекту абсолютно проста, він навіть не законопроект, це звернення до Ради національної безпеки з приводу накладення санкцій на поки що чотирьох діячів Російської православної церкви, які насправді перетворилися з релігійних діячів, людей, які повинні нести закон божий, перетворилися на таких, знаєте, пропагандистів і співробітників ФСБ, які несуть розбрат і не тільки, і фактично штовхають до агресивної війни, знищення і геноциду не тільки в Україні, вони доклалися і до Сирії, вони доклалися і до Грузії. І багато з цих людей системно займаються, фактично вони є такими, знаєте,

провідниками "руського міра" і знищення українців як нації. Тому четверо з них, моя пропозиція, занести в санкційний список. І ми звертаємося, як Верховна Рада, як депутати, просимо це зробити Раду національної безпеки, оскільки вони, власне кажучи, накладають санкції, а потім Президент їх затверджує. Якщо є бажання розширити список, я не буду проти, скажемо так. Але це ті чотири одіозні, які, на нашу думку, на мою думку, є найбільшими провідниками "руського міра", і фактично, як це сказати, потурають, вибачте, пане Потураєв, війні в Україні.

Зараз вже Європейський Союз розглядає накладення санкцій також на Кирила. Пан Орбан там ще не дуже хоче. Але я розмовляла з європейськими депутатами, вони готові накладати санкції, вважаючи, що це питання не релігії, а це питання саме співпраці на путінський режим, який знищує мир і українців.

Тому прошу підтримати. Сподіваюсь, РНБО теж підтримає, накладе санкції, щоб ми не були, як завжди, у хвості. Тому що буде дуже, мені здається, неправильно, якщо Європейський Союз накладе першим санкції, а ми, українці, які воюємо проти Росії, проти цього демонічного режиму, який в тому числі Кирил підтримує, не накладемо санкції. Це більше політичний такий, знаєте, стейтмент, політичне питання, ніж накладення санкцій. Накладення санкцій теж буде мати свій ефект, оскільки ви знаєте, що Кирил активно проводить через московський патріархат в Україні достатньо такі, знаєте... Ми бачили, я не знаю, можливо, ви бачили в інших регіонах, ну ми в Київській області, коли тут відбувалися бойові дії, бачили багато прикладів того, як священники Московського патріархату фактично допомагали агресору, а не допомагали українським громадянам, показуючи пальцем де знаходяться в укритті люди, вивозячи людей автобусами в Білорусь, ну і багато інших випадків, які я, наприклад, зафайлувала для себе, записала і буду відслідковувати, чи відкриваються кримінальні справи проти цих людей і чи взагалі воно якимось чином розслідується. Тому що це не питання

релігії, це питання, скажемо так, колаборантів, які активно співпрацюють з агресором.

Тому моя пропозиція підтримати. А також моя наступна пропозиція, ми відсилали на комітет, також провести все-таки публічні слухання з приводу дій московського патріархату, оскільки, ну, і ми отримуємо, я думаю, ви теж отримуєте, дуже велику кількість скарг на дії священників московського патріархату, які фактично українців і своїх прихожан-українців, як це сказати, часто віддавали, як це правильно слово підібрати, віддавали ворогу замість того, щоб їх охороняти, допомагати і всіляко намагатися зберегти їм життя. Тому пропоную провести і все-таки послухати, тому що ви базовий комітет, який, мені здається, повинен розпочати цю дискусію в суспільстві, вона назріває. На мою думку, ця дискусія в суспільстві може назріти до того, що люди просто будуть... Якщо держава, не те, що держава, а якщо не буде суспільної дискусії на базі якоїсь платформи, то рано чи пізно це перейде в якісь форми, знаєте, такого, не тільки фізичного, але і морального протистояння, що не хотілось би. Хотілось би публічну дискусію на базі комітету, яка би дала вийти пару і прийняти суспільством рішення, чи потрібно закривати московський патріархат, чи не потрібно зараз закривати московський патріархат. Але дискусія повинна початися, це питання не може замовчуватись. Західні області дуже виступають за закриття московського патріархату, так як і багато регіону київського, теж виступає за закриття московського патріархату. Але це довша дискусія.

Тому перше питання – це санкції РНБО на чотирьох одіозних ефебешних діячів. А друга дискусія – це розпочати публічну дискусію і прийти до якогось консенсусного рішення.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пані Юліє.

Якщо у вас є час і ви можете ще трохи з нами часу провести, то у нас якраз сьогодні єсьоме питання...

КЛИМЕНКО Ю.Л. Я побуду.

ПОТУРАЄВ М.Р. ... значить, от точно відповідь на вашу пропозицію. Я сподіваюсь, що ми це підтримаємо, сьогодні на комітеті обговоримо і сподіваюсь, що підтримаємо.

Хочу зазначити, що, на мій погляд, ситуація з діячами і в першу чергу керманічами Російської православної церкви, вона дуже подібна до ситуації з так званими російськими пропагандистами. Щодо них ми, до речі, вже прийняли трьома комітетами спільне звернення до парламентів цивілізованих країн і Європейського Союзу, і інших наших союзників. До речі, під час розгляду цього питання Олександр Мережко - голова Комітету з міжнародних справ - піднімав, точніше нагадав про визначення Нюрнберзького трибуналу щодо людей, які закликають до агресивної війни, і поняття "агресивної війни" визначено в рішенні Нюрнберзького трибуналу. Я вважаю, що тут той самий випадок насправді.

Я повністю підтримую, звичайно, вашу пропозицію. Але з нами сьогодні діє для обговорення цього законопроекту також пан Ростислав Карандєєв - перший заступник Міністра культури та інформаційної політики, і пані Олена Богдан - голова Державної служби України з етнополітики та свободи совісті, я знаю, що у неї є пропозиції щодо доповнення цього списку.

Але я бачу підняті руки від депутатів. Я, колеги, з вашого дозволу, тоді пані Олені зараз надам слово щодо її пропозицій, щодо доповнення цього переліку, потім тоді народним депутатам.

Будь ласка, пані Олено, будь ласка, вам слово.

БОГДАН О.В. Дякую, Микито Руслановичу. Чути мене, так?

ПОТУРАЄВ М.Р. Все чудово.

БОГДАН О.В. Ми передали до комітету імена ще чотирьох представників духовенства Російської православної церкви - громадян Російської Федерації з відповідним обґрунтуванням, де ми наводимо конкретні цитати, що вони говорили про Україну і про вторгнення в Україну. Цитати такі, що не залишають жодних сумнівів. На додачу до всього цитати містять демонізацію Заходу, звинувачення Заходу у фашизмі і що Путін бореться проти фашизму в усьому світі і зокрема в Заході, який фашизм плекає. Тобто там тексти такі, що не викликають жодних сумнівів. Ці тексти передані до комітету, звісно, готові в будь-який момент, вони вільні до поширення, можна передавати серед депутатів.

Тому ми би просили розширити цей перелік з чотирьох осіб цими чотирма, оскільки там обґрунтування є таке, яке легко пояснити абсолютно будь-кому і зокрема в комунікації з будь-якими міжнародними партнерами, які, можливо, поставлять питання, чи не наступаємо ми десь на релігійну свободу. Тобто там зафіксовані таке висловлювання, що можна абсолютно впевнено і однозначно сказати, що це не питання релігійної свободи, а питання дуже злочинної і цинічної пропаганди.

З нашого боку ми мусимо попередити, що у випадку Алфеева і Балашова, їхні висловлювання дуже обережні, на них не вдається зібрати таку колекцію цитат, яку легко зібрати на інших шість представників духовенства, які будуть в списку, якщо наші чотири пропозиції будуть додані. Ми не заперечували щодо внесення їх до цього списку, оскільки йдеться про керівника відділу зовнішніх церковних зв'язків і його заступника. І всі, хто працюють з цією темою, розуміють наскільки небезпечною є діяльність цих людей. Але просто попереджаю депутатів, що коли ви будете потім далі комунікувати з міжнародними партнерами, якщо

постане питання обґрунтувань публічними висловлюваннями Алфеева і Балашова, то виникнуть неабиякі труднощі. У випадку інших шести людей, цих труднощів немає жодних.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка, Євгенія Михайлівна Кравчук, потім пані Єлізавета Богуцька.

КРАВЧУК Є.М. Колеги, в мене більше насправді запитання. Пані Юліє, ви маєте знати як автор, а профільний комітет уже розглянув, приймав рішення? Бо якщо в нас будуть якісь рекомендації, то просто треба знати, чи вони їх встигнуть врахувати, чи ні.

КЛИМЕНКО Ю.Л. Вони повинні були розглядати. Але я не знаю результату, чи вони розглянули, чи ні. Я, з вашого дозволу, зараз буквально візьму 5 хвилин і скажу. Я просто наберу і спитаю, чи вони мають рішення на даний момент. Але в будь-якому випадку, да, перший комітет повинен тоді список додати, рішення прийняти, якщо ...*(Не чути)*

КРАВЧУК Є.М. Але якщо вони прийняли, то я думаю, що хай вони передають в зал, і нічого страшного, якщо будуть там тільки ці ... *(Не чути)*

КЛИМЕНКО Ю.Л. Я зараз дізнаюсь і повідомлю. Добре. Дякую.

_____ . Там рішення прийнято, вони...

КРАВЧУК Є.М. Я тоді просто пропоную ще раз не морочити їм голову, я перепрошую за дуже такий straightforward, якщо вони вже прийняли рішення і відправляють в зал, то хай відправляють.

КЛИМЕНКО Ю.Л. Можливо, знаєте, ви можете як комітет відіслати листа в додаток до цього законопроекту, якщо він пройде зал, про розширення списку РНБО, все рівно рішення приймає РНБО.

КРАВЧУК Є.М. РНБО.

КЛИМЕНКО Ю.Л. Це більше політичний для нас як для парламенту стейтмент, а ви як профільний комітет маєте право направити окремого листа на РНБО і додати цей список, розширити.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ну, власне, ми зараз все ж таки приймемо, бо в нашому проекті рішення вже пропозиції від Держслужби з етнополітики та свободи совісті, вони вже враховані в проекті нашого рішення, тому ми приймемо цей розширений список. Морочити голову нікому не будемо. Як воно через зал пройде, так і пройде. А ми, просто щоб у нас вже було рішення комітету, на підставі якого ми звернемося з листом до РНБО з пропозицією розширити список отими чотирма прізвищами, які пані Олена Богдан пропонує додати.

Пані Єлізавета Богуцька, будь ласка.

БОГУЦЬКА Є.П. Добрий день, друзі. Я цілком підтримую те, що зараз оговорюється про цих чотирьох духовників, але я хочу сказати, що чи рано, чи пізно нам все одно прийдеться прийняти рішення цілком про московський патріархат, тому що дійсно викликає дуже великий сумнів те, що а чи не є вони взагалі співробітниками ФСБ Російської Федерації.

Я нагадаю, що в 2014 році саме Гіркін у рясі духовника московського патріархату з "Дарами волхвів" увійшов у Сімферополь, і вони, ці ефесбешники, грушники, які потім зайняли приміщення Верховної Ради

Автономної Республіки Крим, ховалися саме у Свято-Троїцькому соборі московського патріархату у Сімферополі.

Ми пам'ятаємо, як взагалі зберігалася і зброя, і куратори, які потім тут, навіть коли ще був Майдан, ховалися у Київо-Печерській Лаврі.

Мені здається, що зараз те, що ми робимо, прораховуючи чотирьох чи п'ятьох, чи шістьох духовників саме московського патріархату, які працюють зараз саме на Російську Федерацію, мені здається, що це дуже було б схоже на те, що ми, наприклад, виключали б з "ОПЗЖ" одного чи двох, чи трьох якихось депутатів. Але ми зробили вірно, цілком забороняючи повністю саму партію "ОПЗЖ". Тому мені здається, що колись ми прийдемо все одно до того, що московський патріархат є злочинною ефесбешною структурою, яка працює проти України як проти держави.

Ще я хочу нагадати подію, яка відбулася практично нещодавно у Московії, у Москві, саме в цьому сатанинському новому військовому храмі на Пасху. Я не знаю, чи всі дивилися, це знущання просто над релігією, над християнством. Як відспівування взагалі ця Пасха виглядала, як така меса по похованню чогось. І коли Кіріл, саме Кіріл, патріарх московського патріархату, коли він налаштував військових, які там стояли, на те, щоб вони йшли в Україну вбивати українців. Саме він їх, я не знаю, як там церковною мовою це правильно говориться, але саме він наділяв їх тією силою сатанинського духу, який має тут дійсно влаштувати оце все, що зараз і є - ці вбивства, ці знущання. І це було дійсно такою красивою релігійною мовою сказано, але ж видно було, що він благословляє їх на ці всі речі.

Тому мені здається, що нам треба просто подумати і, може, надати вибір такий священикам московського патріархату, або вони переходять на нашу українську, скажемо, сторону. Багато ж храмів московського патріархату зараз вже, як це, секуляризація називається ця подія, коли вони переходять саме в український наш патріархат. Або, якщо не хочуть, то

просто визнавати їх такими, що не можуть тут, в Україні, справляти свою службу, тому що ми визнаємо їх злочинною організацією. Мені здається, що все одно колись ми до цього прийдемо. Тому зараз я підтримую. Але я думаю, що це питання треба залишати відкритим саме заради спасіння України від оцього кирилівсько-путінського опіуму для українського народу.

Дякую вам.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пані Єлізавето.

Ну ми частково вже, бачите, частково вже обговорюємо питання сьоме.

Отже, колеги, ставлю пропозицію підтримати проект Постанови (реєстраційний номер 7332) за основу і в цілому з доповненнями від нашого комітету. Хто за, колеги?

Потураєв – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

КРАВЧУК Є.М. Кравчук – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти? Хто утримався? Дякую. Рішення прийнято одноголосно.

Це важливе рішення. Дякую, колеги. Це початок, я вважаю, початок комплексних дій. Головне тут - зробити перший крок.

Так, колеги, наступне питання - про створення робочої групи з підготовки до другого читання проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування функцій органів державної влади та органів місцевого самоврядування з питань захисту прав дітей у зв'язку з утворенням Державної служби України у справах дітей (реєстраційний номер 7087) авторства Павла Миколайовича Сушка та інших народних депутатів.

Павле Миколайовичу, тобі слово щодо створення робочої групи. Чи Тетяна Василівна? Хто з вас?

СКРИПКА Т.В. Ну, давайте, я можу, Микито Руслановичу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка, Тетяно Василівно. Бо Павло Миколайович мені пише, він на зв'язку, але, я так розумію, що там переривається зв'язок у нього.

СКРИПКА Т.В. Справа в тому, що дійсно цей законопроект ми прийняли в першому читанні. І сьогодні на комітеті готується цей законопроект до другого читання. І членами координаційного штабу також було прийнято, ну, була дискусія з цього приводу, чи зараз, скажімо так, на часі і чи вистачить у нас, скажімо, рук, сил, щоб його опрацювати.

Але все ж таки хочу повідомити про те, що до другого читання надійшло 26 поправок. Але разом з тим є дуже багато пропозицій від

центральных органів виконавчої влади. Також дуже палко виступає Асоціація міст щодо даного законопроекту. І, зокрема, ми вже на підкомітеті зібрали таблицю пропозицій щодо цього законопроекту. І її треба відпрацювати до другого читання перед тим як вносити ці всі пропозиції до другого читання, тому що є концептуальні питання, які потребують вирішення. Зокрема, перше питання було - введення в дію цього законопроекту в умовах війни. Не було надано жодних пропозицій щодо цього. Також органи опіки і піклування, чи все ж таки виконавчі комітети, чи виконавчі органи місцевого самоврядування. І знову ж таки захист прав дітей-сиріт, чи це будуть власні, чи це будуть делеговані повноваження.

Тому я би просила сьогодні створити робочу групу. Тому що все ж таки це надскладний законопроект, я вважаю, тому що він охоплює дев'ять нормативно-правових актів, і в тій чи іншій мірі кожен із них пов'язаний із захистом прав наших дітей. Тому ми пропонуємо створити робочу групу з підготовки цього законопроекту до другого читання, щоб туди увійшли не тільки члени нашого профільного підкомітету, а також запрошені представники із різних міністерств і знову ж таки зацікавлені особи Асоціації міст. Буду намагатися в свою чергу в найкоротший термін засідання цієї робочої групи, щоб ми могли якнайшвидше його винести на комітет до другого читання і опрацювати.

Тому прошу підтримати рішення підкомітету.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Тетяно Василівно.

О, Павле Миколайовичу, дуже добре, що... Додасте щось, Павле Миколайовичу?

СУШКО П.М. Так, ми долучаємося до робочої групи.

Шановні колеги, я, користуючись нагодою, може, нам треба звернутися від комітету або від Верховної Ради по Маріуполю? Там реально дуже

складна ситуація, і у хлопців немає навіть надії вибратися звідти. Може, нам треба, зараз різні прохання є в соціальних мережах, там звернутися, тегати Байдена, тегати світових лідерів, бо в них реально немає там навіть шансу вийти звідти, розумієте. І в нас там прикордонники зараз, прикордонний загін, начальник закону, кожен день вони просто втрачають надію просто звідти вийти живими. Нам теж треба щось робити з цим.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я пропоную, Павле Миколайовичу, якщо буде в тебе зв'язок, в "Різному" обов'язково це розглянути, у нас там є ще одна пропозиція від Павла Миколайовича.

СУШКО П.М. Микито Руслановичу, будь ласка, я вибачаюся, я зараз на заході в Харкові, мені треба буде відлучитися, якщо можна, поставити це питання про Азовсталь.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так-так, проговоримо. Так, проговоримо, я думаю, що підтримаємо. Дякую, Павло Миколайович. Тримайся там. Обережним будь там в Харкові.

Колеги, хто за те, щоб підтримати рішення, яке запропоновано профільним підкомітетом, щодо створення робочої групи для доопрацювання до другого читання законопроекту номер 7087? Хто за?

Потураєв – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

КРАВЧУК Є.М. Кравчук – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти? Хто утримався?

Дякую. Рішення прийнято одногосно.

Колеги, наступне питання, це якраз сьоме питання. Ви знаєте, що є вже і зареєстровані законопроекти. Питання важливе, сьогодні про це вже говорили колеги, висловлювались щодо діяльності Української православної церкви, яка знаходиться в канонічних відносинах з Московським патріархатом, і говорили щодо діяльності Російської православної церкви. Після консультацій, які у нас були, ми дійшли до висновку, не лише з числа депутатів членів нашого комітету, й інші пропозиції ми отримали, зокрема і пані Юлія Клименко про це говорила, є така пропозиція: провести ґрунтовне слухання комітетське наше на тему: "Роль релігійних спільнот України у забезпеченні національної стійкості та єдності під час війни Російської Федерації проти України". І вже на підставі висновків цих слухань приймати рішення. Бо ми і з Миколою Княжицьким говорили, і з Володимиром В'ятровичем, що треба розібратися, що у нас із законодавством, яке було прийнято під час роботи восьмого скликання Верховної Ради. Тобто, що у нас є, що у нас працює, що у нас не працює, чого нам не вистачає, щоб більш надійно захищати свої національні інтереси і національну безпеку в цій сфері.

Будь ласка, Володимир В'ятрович.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Я за те, щоб розглядати із широким контекстом всіх релігійних організацій, але мені здається, що все-таки нам би треба було зосередитися конкретно на Російській православної церкві, не розмивати

цього питання. Тому що зараз це питання набагато актуальніше, ми це обговорювали в контексті цієї постанови, яку запропонувала Юлія Клименко. Це питання вже не просто, знаєте, якоїсь церковної політики, гуманітарної політики, це питання безпеки. Тому я би пропонував, щоб все-таки ми зосередились на питанні Російської православної церкви, чи Української православної церкви Московського патріархату. Якщо треба говорити про якийсь ширший контекст, давайте зробимо ще один круглий стіл і будемо говорити про ширший контекст всіх релігійних організацій, тут все-таки зосередитися на тій конкретній релігійній, чи псевдорелігійній організації.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Володимире. Слушне зауваження.

Я поясню, чому от пропозиція така. Ми знаємо, що там йдуть процеси. І ясно, що головна, так би мовити, тема цих слухань це розгляд якраз діяльності цієї церкви. Але ми знаємо, що йдуть процеси – процеси переходу приходів УПЦ в ПЦУ, процеси припинення канонічного спілкування приходів УПЦ з РПЦ - і насправді це пов'язані процеси, пов'язані. Я не хочу забігати там далеко вперед, але я точно розумію, що нам під час цих слухань треба буде прийняти рішення щодо зокрема дебіюрократизації процесів певних - перереєстрації переходу і так далі, і так далі. Я саме тому не хотів би обмежуватися тільки цією церквою. І тим більше, коли вже все ж таки слухання, то краще дати суспільству більш ширший контекст, показати просто на контрасті як і що відбувається в країні. І я би це не відкладав. Бо я там сьогодні читав один з репортажів, як за допомогою американського фотографа був опізнаний вбитий у Бучі священник Православної церкви України – трагічна, драматична історія. І тут ясно, що це просто там мої якісь особисті враження, але я пропоную саме так, бо там є пов'язані процеси. Якщо сфокусуватися тільки на тій церкві, ми не зможемо видати ті рекомендації, які я хотів би, зокрема буду пропонувати ті рекомендації, які

можна зробити в такому контексті більш ширшому, хоча, знову ж таки, фокус має бути саме на цьому.

Будь ласка, пані Юлія Клименко, потім пані Софія Федина.

Володимире, потім, якщо в тебе буде доповнення, я ж тобі дам слово теж.

Пані Юлія, будь ласка, потім пані Софія.

КЛИМЕНКО Ю.Л. Я дуже підтримую комітетські слухання, тому що спочатку повинен бути нормальний діалог в суспільстві, а не суспільство повинно вирішувати з вилами і зброєю церковні питання. Тобто це вже давно назріло, перезріло, і мені здається, що наступним кроком після висновків законодавчих повинна бути тимчасова слідча комісія, яка дослідить конкретні випадки, а можливо, і злочини, які відбувалися на окупованих територіях і на територіях бойових дій різними церковними діячами.

Я також хочу підтримати пана Микиту, з приводу, ну, основний акцент зробити на РПЦ і Московському патріархаті. Але я вам хочу сказати, в нашій фракції є представники мусульманського світу і вони нам сказали наступне, що в мусульманській громаді так само дуже багато інфільтрованих ефебешних елементів, саме релігійних, церковних, ну не менше, ніж в РПЦ і Московський патріархат. Тому, можливо, вони можуть додати, можливо, ми зможемо якісь факти тут знайти, а також обговорити це питання. Тому що от Рустем Умеров наш колега, він сказав, і для мене це було відкриття, але він сказав, що ви просто не уявляєте скільки за 20 років Росія інфільтрувала мусульманських релігійних діячів в мусульманську спільноту, які просувають ті ж самі ідеї розбрату і "русского мира", як і в Московському патріархаті, і РПЦ. Це мій коментар до того, що цей спрут має багато щупальців і треба зрозуміти обсяг взагалі небезпеки для українського суспільства в різних громадах релігійних.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Пані Софія Федина. Будь ласка, пані Софіє.

ФЕДИНА С.Р. Я все-таки дещо підтримую позицію Володимира В'ятровича у тому, що заширока тема, вона дає можливості заговорювання питання. І, можливо, якщо, з одного боку, ми хотіли би акцентуватися саме на небезпеці московської церкви, а з другого боку, якщо те, що зараз сказала пані Юлія, що є питання і про мусульманський фактор у тому всьому, що зараз відбувається, то, можливо, все-таки треба в назві комітетських слухань виокремити найважливіше питання. Тому що національна стійкість і єдність під час війни Російської Федерації проти України – це дуже широко, і тут можна говорити про все від походження світу. Можливо, ми акцентуємо тоді на питанні релігійної безпеки? І це буде дуже конкретний випадок, коли ми дійсно будемо говорити про протидію релігійній агресії, агресії московської федерації в релігійній сфері. Треба дещо в самій назві акцентувати. Тому що зазвичай слухання будуть про все, а даліше нам самим знову ж таки прийдеться виокремлювати акценти замість того, щоб вони виокремилися під час самих слухань.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пані Софіє.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Пане Микито, дозвольте.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, будь ласка. Пані Ірина Констанкевич.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Товариство, повністю солідаризуюся з усіма попередніми висловлюваннями. Єдине хотіла наголосити, що отаке широке формулювання комітетських слухань дасть нам можливість, по-перше, не тільки сфокусуватися на тій проблемі, яку ми хочемо, але вона поки що

лишається в підтексті, тобто ролі російської церкви і московського патріархату в контексті безпеки державної. Але другий акцент, на якому я хотіла б ще наголосити, це те, що ми, можливо, розширимо коло наших союзників, які нас підтримують в тих складних рішеннях, які ми маємо ухвалити. Я маю на увазі і Раду церков, і інші релігійні спільноти. І якщо ми будемо мати не лише громадську думку і, скажімо, географічно представлені певні території, але ще й ми матимемо інші релігійні спільноти в наших союзниках, я думаю, що ми швидше прийдемо до того, що треба дати оцінку московській церкві.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пані Ірино.

Пані Єлізавета Богуцька.

БОГУЦЬКА Є.П. Я підтримую повністю все, що зараз було проговорено. Воно повністю співпадає навіть з тим, що я перед тим говорила. Але я хочу сказати таке, що дійсно ФСБ інфільтроване практично скрізь. За ці 30 років, які ми існуємо як незалежна Україна, Росія робила все, щоб проникнути там, де вона може. І вона існує, ФСБ як організація, як спецслужба, вона існує не тільки, звісно, в християнстві у нас, але і в мусульманстві, навіть і в іудействі. Тобто в багатьох релігіях вона присутня. Але мені здається так, що ми можемо розглядати це питання на комітетських слуханнях як саме вплив російських спецслужб на духовенство, будь-яке духовенство, яке є в Україні. Але ми маємо розуміти, що саме в християнстві відокремлена у нас така релігійна організація, як саме Московський патріархат Української православної церкви. Тобто, мені здається, тому, що вони вже є відокремлені, по ньому можна розглядати більш ширше і глибше це питання. І дійсно, щоб його не розтягувати, ми можемо прослухати саме по впливу спецслужб Російської Федерації на всі інші релігійні організації,

які є в Україні, але зосередитись саме на Московському патріархаті саме як на непростому, скажімо, якійсь там спецслужбі під прикриттям, а злочинною вона може бути визнана по висновках наших слухань і засідань, як саме злочинна організація, саме там, де ті церкви, приходи або монастирі не захотіли переходити до Українського патріархату, ну в Українську православну церкву. Мені здається, що якщо б вони хотіли це зробити, вони зробили б це вже давно. Але вони існують. Деякі переходять, і це так, це є, це правда і ми можемо тільки аплодувати цим релігійним установам. Але є інші, які не просто не хочуть, а повністю співдружні і співпрацюють саме зі спецслужбами Російської Федерації.

Я казала і ще раз нагадаю, що хто не бачив, може зараз це в себе в ютубі знайти, це святкування Пасхи в цьому сатанинському храмі московському, і почути, як взагалі це дійство там відбувалося, що це просто сатанізм, самий натуральний сатанізм. І як потім патріарх Кирило благословляв на вбивства тих воїнів, які мають іти сюди, в Україну, встановлювати, як він каже, законний порядок і так далі.

Тобто мені здається, що зосереджуватися треба на Московському патріархаті і виносити рішення по ньому. Якщо ми не зробимо це зараз, ми зробимо це обов'язково, але ми зробимо це пізніше, але, може, це буде вже, скажемо, запізно і з більш неприємними висновками потому, коли ми будемо це робити.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Микола Леонідович Княжицький, будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

Наша пропозиція, яку ми просимо поставити на голосування (це колеги В'ятрович і Федина), тема така: "Про протидію загрозам національній безпеці

України, пов'язаним з діяльністю релігійних організацій, що мають керівні центри на території держави-агресора".

І коли ми говорили попередньо про те, що існували закони, ми говорили про те, що в нас прийнятий закон, який про релігійні організації, які мають центри на території країни-агресора. В нас прийнятий закон, що ця церква має називатися російська церква в Україні, а інакше не перереєстровуватися. Але, на жаль, цей закон саботується владою навіть зараз, під час війни.

Нас зараз чекають журналісти багатьох каналів, в принципі, я так розумію, що навіть якщо буде прийнято широке формулювання, все одно це питання, як вірно сказали колеги, буде там обговорюватися. Ми за вужче формулювання, тому що саме керівник цієї церкви, яка розповсюджена по цілій Україні, закликає вбивати українців, а їхні священнослужителі здають українців, працюють навідниками і беруть участь в бойових діях. І це конкретно стосується однієї церкви. Так, зрадники є всюди, ми можемо обговорювати зрадників загалом в українському суспільстві, але ініціатори цих слухань говорили про одну церкву.

Розумію, що можуть бути інші позиції. Тому, щоб не затримувати журналістів, пане голово, пропоную поставити на голосування пропозицію В'ятровича, яку я от зараз озвучив, вона наша спільна. Якщо вона не пройде, то іншу пропозицію.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Миколо Леонідовичу.

І я обіцяв Володимирі В'ятровичу. Володимире, будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Колеги, ще раз, не треба розмивати дуже важливі насправді теми. Рівень використання інших релігійних організацій порівняно з використанням Російської православної церкви російської агентури

російської держави просто неспівмірні. Організаційний рівень використання Російської православної церкви, ідеологічний рівень використання Російської православної церкви – це зовсім інші рівні, ніж якісь окремо взяті агентури, агенти чи навіть якісь гілки, окремі секти в тих чи інших релігійних організаціях. Тому давайте не будемо розмивати.

Справді, якщо є загроза про те, що можуть використовуватися інші релігійні організації, от формулювання, яке я пропоную про ті релігійні організації, центри яких знаходяться на території держави-агресора, воно, по-перше, вже є в чинному законодавстві, по-друге, воно зачіпає і ту тему, про яку було сказано, про використання якихось мусульманських організацій так само.

Тому велике прохання, давайте не розмивати, тому що насправді ми витратимо велику частину часу, в який можна було б говорити про конкретну злочинну фактично організацію, яка на системному рівні, на ідеологічному рівні веде боротьбу проти України. Жодна інша релігійна організація в Україні, прикриваючись своїм релігійним статусом, такого не робить. Навіть попри те, якщо в якихось інших організаціях теж є якісь зрадники, які працюють на Російську Федерацію.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Володимире.

Будь ласка, пані Олена Богдан.

БОГДАН О.В. Дякую, пане голову.

Шановні народні депутати, пропоную провести засідання комітету, на якому заслухати доповіді силових відомств - СБУ, Генпрокуратура, МВС - стосовно розслідувань випадків колаборації або інших злочинів в контексті війни, які здійснює духовенство релігійних організацій. Просто без цієї фактуальної інформації обговорення не зможе бути справді фактуальним і

змістовним, ну і таким, що буде вести до конструктиву. На сьогоднішній день, от зверніть увагу, такої інформації у публічному просторі немає. Ми у робочому порядку зверталися, нам пояснили, що реально підтверджених кейсів дуже мало і що духовенство не відрізняється загалом статистично від інших організацій. Випадки колаборації були виявлені навіть в самій СБУ і була відповідна реакція.

Відповідно дуже важливо для початку почути правоохоронні відомства, який у нас реальний фактаж. Якщо є громадські організації, які паралельно ведуть моніторинг і які можуть щось протиставити цьому фактажу, важливо заслухати, звісно ж, і їх. Ми теж ведемо моніторинг, і тут важливо сказати, що ситуація, вона справді вкрай складна, тому що, безумовно, для Російської Федерації була і залишається релігійна царина предметом інтересу на території України. Доктрина "руського міра" – це та доктрина, якою виправдовують війну і яку намагаються поширювати через УПЦ, яка в єдності з Московським патріархатом. Але разом із тим ми маємо 12,5 тисяч релігійних організацій Московського патріархату на території, 10 тисяч священнослужителів, кілька мільйонів вірян, які, зокрема, служать в ЗСУ, які, зокрема, вже вмирали за Україну. І відповідно це обговорення, воно дійсно має бути дуже тверезим, виваженим і дуже фактуальним.

Дякую.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Микито, можна відреагувати ще буквально на цю тезу?

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, будь ласка, Володимире.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Я за те, щоб справді заслухати правоохоронні органи. Але проблема в даному випадку, коли ми говоримо про Російську православну церкву, не тільки в конкретних фактах, кількість яких і

масштаби яких ми побачимо, коли заслухаємо правоохоронні органи, не тільки в конкретних фактах зради конкретних священників, проблема в ідеологічній ролі Російської православної церкви в розв'язанні цієї війни, у благословінні цією церквою цієї війни. Тому що "руський мір" неможливий без Російської православної церкви, "руський мір", рашизм, про який ми будемо говорити далі, як ідеологія неможливий без Російської православної церкви. Тому тут абсолютно окрема роль саме Російської православної церкви. Тому ми повинні говорити про неї абсолютно окремо, не співмірно з іншими релігійними організаціями, в лавах яких, як я вже казав, могли бути ті чи інші зрадники. Тут інший рівень інтеграції в цю війну, інший рівень інтеграції в агресію проти України – ідеологічний. Жодна інша релігійна організація у своїх якихось ідеологічних документах, промовах не ставить за мету ... *(Не чути)* Російська православна церква по суті це ставить.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Володимире.

Дивіться, колеги, значить, по-перше, я хочу пані Олені сказати, що саме для того, щоб викликати і заслухати представників правоохоронної системи і проводяться комітетські слухання. Це саме той формат, куди ми запрошуємо і заслуховуємо. Саме через це оця ідея з комітетськими слуханнями і виникла, щоб ми їх викликали, заздалегідь попередили, отримали від них і матеріали, і можливі пропозиції. Оце якраз формат комітетських слухань і дозволяє. Так само, як і від вас будемо просити.

Значить, тепер щодо запропонованої редакції. Все було би добре... У мене там зауваження по... Запропонована редакція колегами з "Європейської солідарності". У мене два уточнюючих запитання, скажімо так.

Значить, я би не обмежував нас протидією тільки, бо знов-таки мета наша, на мій погляд, розглянути питання, як полегшити і вірянам, і священству УПЦ можливість приймати. Я не хочу зараз говорити якісь речі, про які хтось потім скаже, що я тисну на громадськість або на священство.

Але ми точно знаємо, що процес переходу там, де він відбувається, він міг би відбуватися швидше. І я сподіваюся, що за підсумками слухань ми напрацюємо ті рекомендації, які дозволять і на рівні виконавчої влади, і, можливо, на рівні нашої законодавчої влади це спростити і пришвидшити таким чином процес відокремлення або переходу. Але це не протидія загрозам, от в чому штука, це не протидія загрозам. То перше, що я пропонував би, можливо, якщо приймати в редакції, про яку казав і Володимир В'ятрович, і Микола Княжицький, то я би, можливо, так сказав: про загрози національній безпеці України, пов'язаними там з діяльністю і так далі.

_____. Підтримуємо.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Для мене важливіше ... *(Не чути)* керівні центри в Росії, все. Чи протидія, чи непротидія – це не ... *(Не чути)*

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, керівні центри на території держави-агресора, воно є вже в законодавстві. Абсолютно я погоджуюсь, законодавство це існує. І нам треба розібратися, знову таки, як я вже казав, що заважає йому працювати.

Так, я, в принципі, погоджуюсь з пані Юлією Клименко, що, на жаль, є випадки зрадництва не лише в певних релігійних організаціях, в конкретних, вони ширші. Але дійсно, ну, системна загроза. І насправді ми ж сьогодні приймали і звернення до РНБО щодо санкцій. Так, ми розуміємо, що системну загрозу становить саме Російська православна церква.

Значить, єдине, що, Володимире, була ж дискусія, в першу чергу Микола це пам'ятає як депутат восьмого скликання, щоб ми там в ту пастку не потрапили знову і не почали ходити знову по цьому колу, що а от, а в нас теж є Томос і у нас нічого спільного, крім канонічного спілкування, немає.

Ну, Миколо, немає таких ризиків? Я у тебе як у депутата восьмого скликання запитую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Тут дуже велике питання, дивіться, насправді...

ПОТУРАЄВ М.Р. Це просто коротке питання, Миколо. Я ж хочу поставити...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я розумію. Оскільки нас чекають десятки журналістів, з повагою до них. Я би запропонував як компромісний варіант: про забезпечення свободи віросповідання та загрози національній безпеці. От в тебе буде забезпечення свобод і загрози, а далі по тексту: пов'язаних з діяльністю релігійних організацій, що мають керівні центри, і все.

ПОТУРАЄВ М.Р. Миколо, у мене ж просте питання. Дивися, у нас свобода забезпечена і так. Там оця історія, чи не потрапимо ми в зачароване коло щодо керівних центрів на території держави-агресора?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Нікуди ми не потрапимо.

ПОТУРАЄВ М.Р. Не потрапимо.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Це є в законодавстві, і це ... *(Не чути)* лише про слухання.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, обговорення було. Я пропоную тоді змінити назву таким чином: про загрози національній безпеці України, пов'язаними з діяльністю релігійних організацій, що мають керівні центри на території

держави-агресора. Відповідає діючому законодавству, відповідає цілям, відповідає моменту, актуальності моменту.

Колеги, хто за те, щоб в ті терміни, які запропоновані в проекті рішення, але от з такою назвою, хто за те, щоб підтримати проведення таких комітетських слухань? Хто за?

Потураєв – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина - за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов - за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка - за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти? Хто утримався? Дякую. Рішення прийнято одноголосно.

Там дату доопрацюємо окремо.

Наступне питання порядку денного – це про проведення комітетських слухань спільно з комітетами Верховної Ради України з питань соціальної

політики та захисту прав ветеранів, з питань інтеграції України до Європейського Союзу, з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин, з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва 15 червня 2022 року на тему: "Захист прав і свобод громадян України, які перебувають на території держав-членів ЄС та інших держави як тимчасово переміщені особи унаслідок збройної агресії Російської Федерації".

Галина Миколаївна Третьякова, будь ласка, вам слово.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ми можемо підтримати, Микито, ми ж не проти цих слухань.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, не потребує обговорення, так?

Єдине, колеги, все ж таки я би просив підтримати мене і Тетяну Василівну Скрипку в тому, щоб ми не брали на себе відповідальність як головний комітет по організації цих слухань, там тема широка. Я вважаю, що колеги з комітетів соціальної політики і прав людини мають взяти на себе відповідальність за це. Ми готові підключитися, звичайно, зробити свою частину роботи, але...

СКРИПКА Т.В. Але в частині дітей, які за кордоном.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так-так. В принципі те, що вже роблять і Тетяна Скрипка, і Павло Сушко, і Юрій Павленко.

Колеги, тоді я пропоную так підтримати.

Потураєв - за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Андрію.

Колеги, хто проти? Хто утримався? Дякую. Рішення прийнято.

БОГУЦЬКА Є.П. Я – за. Богуцька - за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Так, колеги, наступне питання – про забезпечення мовлення українських телеканалів у воєнний час та залучення мовників у національний інформаційний телерадіомарафон.

У нас запрошені сьогодні: пан Володимир Трофименко - заступник голови Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; пан Володимир Мжельський - генеральний директор товариства "5 канал ТВ"; пані Катерина Єрмолович - директор товариства "ГОЛДБЕРРІ", я так розумію, це "Еспресо"; пані Ірина Аляб'єва - директор з правових питань товариства "ЗЕОНБУД"; пан Володимир Прокопенко - технічний директор товариства "ЗЕОНБУД"; пан Володимир Сташевський - директор товариства, телеканал "Прямий"; пан Володимир Зверєв - керівник управління інформаційного забезпечення Апарату РНБО; пані Олена Котелянець - державний експерт Апарату РНБО.

Колеги, дякую, що всі дочекалися. Пропоную почати з того, щоб дати слово...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пане Микито, перед обговоренням я хочу зробити коротку заяву, з вашого дозволу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка, Микола Леонідович Княжицький.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Значить, у мене заява про потенційний конфлікт інтересів. Відповідно до Закону "Про запобігання корупції" і Регламенту Верховної Ради повідомляю про потенційний конфлікт інтересів. З метою врегулювання потенційного конфлікту інтересів участь в обговоренні питання брати буду, але в разі прийняття будь-яких рішень з цього питання буду або не голосувати, або утримуватися.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Миколо Леонідовичу.

Я пропоную, для того, щоб всі були в одному контексті, почати з того, щоб заслухати представників медіа українських.

І надаю, з вашого дозволу, слово пані Катерині Єрмолович, директору товариства "Голдберрі", це телеканал "Еспресо". Будь ласка, пані Катерино.

ЄРМОЛОВИЧ К.В. Дякую.

Шановний пане голово! Шановні народні депутати, колеги! Дякую за ваш час. З вашого дозволу, коротко.

4 квітня ми з колегами з подивом не побачили себе в цифровому ефірі. І, враховуючи те, що телеканал народився, як ви знаєте, під час подій на Майдані, ми сформували достатньо потужну команду професійних журналістів, яка з перших днів включилася в інформаційну війну. І, незважаючи на те, що наші журналісти були окуповані російськими

військами, деякі з них перебували в гарячих точках і навіть під обстрілами, ми продовжували свою професійну роботу.

РАВВА А. Добрий день всім! Шановні члени комітету, я головна редакторка телеканалу "Еспресо", мене звати Анастасія Равва. І я хочу в продовження слів моєї колеги Катерини сказати, що нам, всім працівникам телеканалу "Еспресо", не соромно за той контент, який ми виробляємо, що ми дуже відповідально ставимося до інформації, яку ми подаємо нашим глядачам. Це підтвердять люди, які сидять тут. Це підтвердять ще 300 людей, які знаходяться зараз за кадром, які забезпечують роботу нашого каналу.

Але хочу особливо наголосити увагу, що коли нас відключили від цифрового ефіру Т2, то позбавили глядачів можливості дивитися не лише наші програми, телеканалу "Еспресо", а й наших міжнародних партнерів, які представляють країни, які сьогодні є ключовими партнерами України, які надають нам військову, фінансову, гуманітарну допомогу. Це Сполучені Штати Америки ("Голос Америки" та "Радіо Свобода"), це Велика Британія (новини BBC), це Франція (France 24) та наші колеги, єдиний кримськотатарський канал АТР.

Що стосується марафону "Єдині новини", то ми його транслюємо з першого дня його створення в обсязі до 12 годин на день, тобто це половина, 50 відсотків нашого добового мовлення. І чи пропонували нам колись доєднатися до цього марафону? Ні, не пропонували. Чи готові ми? Я думаю, що мої колеги мене підтримають, ми готові приєднатися і стати частиною марафону "Єдині новини", але на паритетних, на рівних умовах з усіма решта учасниками.

Дякую. Передаю слово своїй колезі Ірині Гандзюк.

ГАНДЗЮК І. Шановні народні депутати, від імені всього колективу, перш за все хочу насправді подякувати за те, що це перший насправді

випадок комунікації з представниками органів державної влади по нашому питанню, тому що до цього ми просто стукали в закриті двері і ніхто нам не відповідав.

Хочу повідомити, що ще 21 березня відразу після відповідного і всім нам відомого рішення РНБО телеканал направив офіційні листи в усі уповноважені державні органи, в тому числі до Офісу Президента, до РНБО, до Національної ради як регулятора, з приводу того, що телеканал транслює марафон "Єдині новини" протягом практично 50 відсотків свого ефірного часу. Також телеканал просив надати роз'яснення в який спосіб має бути виконано відповідний указ Президента і рішення РНБО, оскільки сам указ і рішення такої деталізації не містить.

У відповідь на такі листи телеканал отримав тільки відповідь від Ради національної безпеки і оборони. РНБО повідомило, що скерувало наш лист Нацраді, тому що не володіє повноваженнями приймати рішення по нашому питанню. Жодних інших листів від будь-яких інших органів чи офіційних, неофіційних повідомлень телеканал не отримував. Протягом двох тижнів роботи з цього моменту також ми не отримували жодних претензій стосовно нашої роботи.

І ось 4 квітня ми побачили, що ми відсутні в цифровому ефірі. Ми знову скерували відповідні листи до всіх уповноважених органів з приводу того, щоб дали пояснення на підставі якого офіційного документа, якого рішення нас відключили з цифрового ефіру Т2. Ми знову не отримали релевантної відповіді на наше питання. Національна рада як головний медіарегулятор повідомила, що ніяких рішень з цього приводу вона не приймала, будь-яких інших офіційних документів, де була б пояснена причина хоча б якась, ми також не отримували.

При цьому хочемо сказати, що такі дії незаконні, на нашу думку, відключення з уповноваженими особами КРТ нас з цифрового ефіру, вони не корелюються жодними нормативно-правовими актами, ні Законом "Про

телебачення і радіомовлення", ні Законом "Про правовий режим воєнного стану", оскільки жодна норма зазначених актів не надає повноваження будь-яким органам відключати з ефіру український інформаційний телеканал. І я хочу нагадати, що наша ліцензія чинна, згідно Закону "Про телебачення і радіомовлення" вона не анульована, жодних претензій зі сторони Нацради як регулятора ми не отримували. Тому ця ситуація виглядає, особливо зараз, в період війни, абсолютно неадекватно, з нашої точки зору. І нас це особливо дивує, враховуючи те, що, якщо ви знаєте, на території окупованих територій Росія як держава-терорист, вона збільшує присутність своїх інформаційних каналів, тоді як в Україні український патріотичний телеканал, який народився на Майдані, фактично вимикається з ефіру. І мовчазна згода всіх державних органів на цю ситуацію, вона просто не вкладається в якесь адекватне розуміння ситуації і в рамках інформаційної війни.

Тому перш за все ми хочемо відновити своє право мовити згідно ліцензії, як це передбачено чинним законодавством, і, звичайно, надати право своїм професійним журналістам робити їхню роботу і доносити до нашого глядача ту інформацію, яку вони хочуть отримати. Тому що за останні декілька тижнів ми отримали шалену кількість листів наших глядачів, які не розуміють, чому український телевізійний канал "Еспreso" вони не можуть переглядати в своїх телевізорах.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Пан Володимир Мжельський. Володимире! Є на зв'язку? Якщо немає Володимира, тоді...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Є Володимир. Мікрофон, Володимире, ввімкніть, будь ласка. Володю, не чути вас.

МЖЕЛЬСЬКИЙ В. А зараз ви чуєте нас?

ПОТУРАЄВ М.Р. Зараз все добре. Будь ласка.

МЖЕЛЬСЬКИЙ В. Навіть і видно, так?

ПОТУРАЄВ М.Р. І видно.

МЖЕЛЬСЬКИЙ В. Вітаю ще раз всіх! Дві з половиною години ми чекали, але ми тут, на місці. Хочу сказати, що ми всі говорити не будемо, не лякайтеся. Люди зараз підуть далі працювати до ефіру. Більше того, більшість цих людей досі живе на каналі, тому що ми знаємо, що у нас комендантська година, а починаємо ми зранку, тому група працює з вечора до ночі і потім в ніч ночує на каналі і знову з ранку до вечора працює. Такі цікаві умови і, зрозуміло, що в таких умовах хочеться не просто мовити, а мовити всім згідно закону.

Дуже прошу, щоб всі, хто присутні зараз, спробували подумати, хто на сьогоднішній день порушує рішення РНБО і не виконує указ Президента. Мені здається, що це не канали, мені здається, що це хтось, хто чомусь вирішив, що він вище Бога. Я не розумію, чому так це зроблено, тому що, дякую "Еспресо" за абсолютно правильну, повністю розтлумачену позицію, нас відключили. Хто відключив – незрозуміло, чому відключили – незрозуміло. Хоча в рішенні РНБО вказано, що Національна рада з питань телебачення і радіомовлення мала би забезпечити процес. Відповідно забезпечити – це організувати цей процес. А що значить організувати? Це ж не значить, що Мжельський, Ткаченко, Герасим'юк у Zoom поговорили і... *(не чути)* На яких умовах ми долучаємося до марафону, на яких умовах ми можемо вийти з марафону, що значить спільний марафон в цьому випадку, а що означає наша участь, безпосередньо "5 каналу", в цьому марафоні?

Якщо говорити про "Еспресо", "Прямий" і "5-й", то в нас однакова проблема: нас викинули незаконно з Т2, з цифрового мовлення. Ніхто не пояснив – ні КРТ, ні Нацрада, ні міністерство, ні РНБО – чому. Немає рішення, немає людини, яка прийняла це рішення. Просто кажуть, є рішення РНБО і є указ.

Колеги, щодо "5 каналу", щоб коротко, ніхто на цей час з 4 числа не подивився, що у "5 каналу" насправді з 2018 року поміняна ліцензія, колеги. Я на цьому наголошую. Ми не є переважно інформаційним мовником, ми мовник, у якого є три однакові частини мовлення – це фільмопоказ, це інформаційне та інше, як написано у ліцензії.

Тому, друзі, ми зараз говоримо про те, що є абсолютно незаконний формат вилучення трьох каналів, є абсолютно безпідставне вилучення "5 каналу", який навіть в рішенні РНБО не прописаний, тому що там нема такого, де було б написано "виключити канали з мовлення", там написано "долучити".

Якщо ми можемо долучити – ми не проти, але давайте долучимося на паритетних умовах з іншими каналами, які на сьогодні мають можливість мовлення. Якщо така можливість є, давайте зробимо. Якщо ні... Колеги, це неправильно.

З вашого дозволу, я спробую відпустити трохи людей попрацювати. У когось зараз ефірчик, так? Машемо всім ручками і пішли працювати.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Володимире. Я сподіваюся, що ви залишитеся.

МЖЕЛЬСКИЙ В. А я залишаюся з вами. Зі мною залишається Ірина Герасимова, директор каналу, для того, щоб ми могли продовжити дискусію.

ПОТУРАЄВ М.Р. Добре, добре. Зараз, я так розумію, ви хочете передати слово пані Ірині, так?

МЖЕЛЬСКИЙ В. "Прямий".

ПОТУРАЄВ М.Р. У нас від телеканалу "Прямий" має бути пан Володимир Сташевський.

СТАШЕВСЬКИЙ В.В. Доброго дня! Так, є.

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка, вам слово.

СТАШЕВСЬКИЙ В.В. Доброго дня всім учасникам дискусії і комітету. Хочемо також сказати, що наш телеканал незаконно виключили із мовлення Т2. На сьогоднішній день у нас також немає жодного документу, який регламентує виключення нашого сигналу із Т2. Все, що було, це рішення РНБО і Указ Президента про долучення.

Коли ми на початку, після виходу даного указу, обговорювали із Міністерством інформаційної політики і Національною радою дане питання, було озвучено, що, так, є такий указ, його треба виконувати, і ми можемо там почати хоча б чотири години власного мовлення без включення в загальний марафон, але це не було документально оформлено. На той момент не змогли ми оформити. Тому що ми задавали питання, що існує марафон, як він включається, який порядок і все інше. Документально ми не змогли це оформити. І коли ми після 4 березня побачили виключення в Т2, ми почали запитувати у всіх органів, хто до цього причетний. Жодного документу, який регламентує виключення сигналу телеканалу "Прямий" з ефіру, ми не отримали ні від кого.

Тобто якщо ми подивимося, у рішенні РНБО і в указі Президента є орган, який це регламентує, – Національна рада. Але вона, ми розуміємо, що вона не має таких широких повноважень включити нас в цей марафон. Вона намагалася включитися в обговорення, але рішення Національної ради про виключення нас із ефіру Т2, немає даного рішення. Відповідно жодного документа, що регламентує дане рішення, у нас немає. Тому ми вважаємо, що це рішення на сьогодні є незаконним.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, є питання, які поставили медійники. Я зараз хотів би почути коментарі представників Ради національної безпеки і оборони. У нас пан Володимир Зверев – керівник (нагадаю) управління інформаційного забезпечення Апарату РНБО, і пані Олена Котелянець – державний експерт Апарату РНБО.

Колеги, як ви можете прокоментувати ситуацію, яка склалася? Будь ласка, вам слово.

ЗВЕРЄВ В. Добрий день, шановні колеги! Ми разом тут знаходимося. Я хотів би просто пояснити нашу функцію: Апарат РНБО здійснює контроль за виконанням Указу Президента України № 152. Тобто не ми приймаємо рішення. Рішення РНБО приймає колегіальним органом Ради національної безпеки та оборони, яку очолює Президент України, тому коли ми отримали, саме Апарат РНБО, отримав звернення від телекомпанії "Еспресо" стосовно ситуації, яка сталася, ми скерували цей запит до Національної ради з питань телебачення і радіомовлення, тобто до регулятора, який приймає відповідні рішення. І все. Тому критерії, вимоги і всі інші питання, які виникають саме з цього відключення або невідключення, або інших питань, вони в більшій мірі відносяться до компетенції регулятора або тих інших органів, які забезпечують цю трансляцію. Така наша позиція.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пане Володимире.

У мене тоді прохання прокоментувати дану ситуацію, оскільки, якщо я не помиляюся, 4 травня згідно з повідомлень в засобах масової інформації було надано пояснення з боку Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, в підпорядкуванні якої знаходиться концерн РРТ, і, власне, наскільки я зрозумів з того, що я прочитав особисто, саме державна служба приймала таке рішення, якщо я не помиляюся, я можу помилятися.

Тому з нами пан Володимир Трофименко має бути – заступник голови Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

Будь ласка, пане Володимире.

ТРОФИМЕНКО В.М. Добрий день, шановний голово, шановні члени комітету! У даному випадку приймала рішення Рада національної безпеки та оборони 18.03.2022 щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану, а не Державна служба спеціального зв'язку, хоча концерн дійсно знаходиться в нашому підпорядкуванні. І після моніторингу стосовно залучення до єдиного марафону, після моніторингу, коли Національна рада вказала, що деякі телеканали не виконують указ Президента, було не відключення (ще раз наголошу), а було перемикання даних каналів. Тому це рішення йшло на виконання рішення Ради національної безпеки та оборони та відповідного Указу Президента про її затвердження

В'ЯТРОВИЧ В.М. Щойно Рада національної безпеки і оборони заявила, що це не їхнє рішення! Щойно! Хвилину перед вами.

ТРОФИМЕНКО В.М. Якщо ви уважно слухали, то Рада національної безпеки і оборони заявила, і це не Рада, а Апарат, що рішення було прийнято колегіально 18.03.2022 року щодо реалізації єдиної інформаційної політики, яка в воєнній час є досить необхідна для забезпечення відповідною інформацією, правдивою інформацією всіх верств нашого населення та всіх територій, де вона може надаватися.

В'ЯТРОВИЧ В.М. ...пряма вказівка щодо відключення трьох згаданих телеканалів.

ПОТУРАЄВ М.Р. Пане Володимире.

ТРОФИМЕНКО В.М. Повторюю ще раз, ні один канал не відключений, а було здійснено перемикання...

В'ЯТРОВИЧ В.М. Слухайте, давайте припиняти софістику! Телеканалів немає в мережі.

ПОТУРАЄВ М.Р. Пане Володимире, я хочу послухати зараз, з вашого дозволу, будь ласка, колеги, давайте, це питання серйозне. Давайте якось трохи приборкаємо емоції. Володимире, ми зібралися для того, щоб розібратися. Якщо ми будемо зараз кричати, ми ж не розберемось. А треба розібратися, щоб приймати будь-яке рішення.

В'ЯТРОВИЧ В.М. ... *(Не чути)* ми теж ні в чому не розберемося.

ПОТУРАЄВ М.Р. У мене питання. Почекайте. Дивись, я ж просто фахівець, як ти пам'ятаєш. На жаль, Микола Княжицький змушений був себе обмежити, хоча обіцяв взяти участь в обговоренні.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Так, я готовий до обговорення.

ПОТУРАЄВ М.Р. Тому я як фахівець в телебаченні хотів би все ж таки певні речі уточнити.

Пане Володимире Трофименко, скажіть, будь ласка, ви зараз сказали, що було здійснено перемикання. Будь ласка, поясніть нам, бо навіть я як телевізійник не дуже розумію зараз про що ми говоримо. В сенсі того, що зміна частоти, я там розумію, Т2 або...

ТРОФИМЕНКО В.М. На відповідних каналах здійснюється мовлення каналу "Рада".

ПОТУРАЄВ М.Р. Тобто на цих трьох каналах?

ТРОФИМЕНКО В.М. Так, здійснюється мовлення каналу "Рада", яка веде єдиний інформаційний марафон.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Де РНБО ... *(не чути)* про перемикання каналів, де?

ПОТУРАЄВ М.Р. Пане Володимире, одну хвилину. Пане Володимире, ви ж зараз ставите питання перед інженерами, перед технічними фахівцями, а не перед людьми, які формують якість контенту.

В'ЯТРОВИЧ В.М. *(Не чути)*

ТРОФИМЕНКО В.М. Пане Володимире, ви можете домовитися про зустріч, приїжджайте, ми з вами подискутуємо. Навіщо на комітеті влаштовувати дискусію?

ПОТУРАЄВ М.Р. Пане Володимире.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Я не хочу приїжджати!

ТРОФИМЕНКО В.М. Не хочете – не приїжджайте.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Слухайте, ви прийшли зараз на комітет, де ви маєте повідомити нам причини свого рішення.

ТРОФИМЕНКО В.М. Я повідомив ту інформацію, яку маю відповідно до закону повідомити.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Ви не повідомили, на підставі якого рішення ви здійснили перемикання. Не повідомили! Прошу покликатися на рішення РНБО, де в рішенні РНБО сказано про перемикання телеканалів на телеканал "Рада", де?

ТРОФИМЕНКО В.М. В рішенні РНБО вказано, що необхідно здійснити єдину інформаційну політику.

В'ЯТРОВИЧ В.М. І що, це передбачає перемикання?

ТРОФИМЕНКО В.М. І от все.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Що все? Що все? *(Не чути)*

ТРОФИМЕНКО В.М. І от треба виконувати рішення РНБО.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, я просив би трохи тон на градус нижче. Бо, знову-таки, ми зібралися розібратися в ситуації, яка виглядала трохи незрозуміло. Зараз ми починаємо певні речі розуміти краще.

Так, у мене таке запитання, тим більше, що з нами є і представники "Зеонбуду". Добре. Значить, Держспецзв'язок перемкнув.

ТРОФИМЕНКО В.М. Перемкнув Концерн РРТ.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, концерн. Концерн, який підпорядкований Держспецзв'язку, на виконання рішення РНБО і відповідного указу. Ясно, ми це почули. Добре.

У нас зараз представник оператора, тобто компанії "Зеонбуд", пані Ірина Аляб'єва. Я її бачив, до речі, з самого початку. Дякую, ви дочекалися.

А скажіть мені, будь ласка, зараз на тих частотах, на які проліцензовані ці 3 канали, мовить інший мовник, де-факто інший мовник, скажіть, будь ласка, а хто сплачує за ваші послуги зараз?

АЛЯБ'ЄВА І.М. Дивіться, ситуація відбулась 4 квітня і ще не настав момент оплати за квітневі послуги. До нас було звернення каналу "Еспресо", ми переписувалися з цього питання, але наразі ще невідомо, як буде відбуватись ця ситуація, тому що за умовами договорів, які укладені між "Зеонбуд" та мовниками, "Зеонбуду" заборонено взагалі втручатися в контент, в зміст, ми отримуємо лише сигнал і незмінно його транслюємо далі. Сигнал від цих каналів до нас надходить. Потрібно розуміти, що за умовами договорів сигнал каналів подається на Дорогожицьку, 10, на нашу головну станцію, ми бачимо цей сигнал і в незмінному вигляді його транслюємо далі. Що відбувається з контентом (а ми канали не відключали, контент не змінювали і повідомили про це каналам), як буде відбуватись

оплата, ми поки що не розуміємо, але за умовами договорів канал має сплачувати, бо сигнал розповсюджується.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Можна запитання?

ПОТУРАЄВ М.Р. Володимире, давайте дослухаємо, це дуже важливо.

АЛЯБ'ЄВА І.М. Це питання якби не комітету, а для обговорення між нами і каналами, бо це умови договорів.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я просто хочу для себе ще раз зафіксувати для розуміння, значить, від трьох каналів до вас, як до оператора, сигнал доходить.

АЛЯБ'ЄВА І.М. Так, на головній станції ми бачимо сигнал. Що несе цей сигнал, то це відповідальність каналу. Ми його не припинили, він іде по всіх передавальних станціях Т2, також необхідно враховувати, що є точки комутацій сигналу і головної станції ТОВ "Зеонбуд". У кожного каналу є договір з Концерном РРТ на комутацію цього сигналу з обладнанням "Зеонбуд". І взагалі мені здається, що зараз вже було пояснення, як відбувається так, що іде розповсюдження каналу "Рада" на цих трьох сигналах, але особисто "Зеонбуд" отримує сигнал, розповсюджує і він транслюється в Т2. Що в тому сигналі, це питання не до нас.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ясно.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Можна запитання?

ПОТУРАЄВ М.Р. Зараз, Володимире. Я ж теж такий самий учасник дискусії, як і ти.

АЛЯБ'ЄВА І.М. Ще прошу одну ремарку. Справа в тому, що в той же день, 18 березня, було прийнято і інше рішення РНБО про те, що "Зеонбуд" функціонує на час воєнного стану в складі Концерну РРТ.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ясно. Дякую. Це важливо, я про це не знав до цього. Володимир В'ятрович, будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Питання до пані представниці Концерну РРТ і "Зеонбуду". Чи була пряма вказівка Державної служби зв'язку щодо перемикання каналів?

АЛЯБ'ЄВА І.М. Ми не виконуємо перемикання каналів, ми лише отримуємо сигнал. До нас ніяких звернень не надходило. Ми повідомляли каналу "Еспресо", що ми звернулися за роз'ясненням до Концерну РРТ, але наразі ми відповідей не отримували.

ПОТУРАЄВ М.Р. Володимире, тут важливо, що пані Аляб'єва (вона представниця "Зеонбуду"), так їх зараз включили на період воєнного стану, як ми від неї почули, до складу Концерну РРТ, але вона все ж таки представник оператора – оператора платформи Т2 "Зеонбуду".

Будь ласка, Миколо.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Можна я уточню питання Володимира? Це питання до заступника керівника Державної служби зв'язку: чи давала Державна служба зв'язку вказівку Концерну РРТ на перемикання каналу? Це пряме питання.

ТРОФИМЕНКО В.М. Я вже казав, що адміністрація Держспецзв'язку прямої вказівки, як ви кажете, не давала.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, добре.

ТРОФИМЕНКО В.М. Я відповів на питання.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Питання до керівника Концерну пана Данилова. Отже, виходить, що ви перемкнули канал самостійно, це ваше рішення без жодних вказівок і жодних підстав. Це так?

ПОТУРАЄВ М.Р. А чи є Кирило з нами на зв'язку? Пане Кириле, ви є на зв'язку?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Тут, тут.

ПОТУРАЄВ М.Р. А, все. Бачу.

ДАНИЛОВ К.Ф. Треба зауважити, Концерн є суто технічним підприємством і виконує рішення РНБО, про яке говорилося раніше.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ні-ні, в рішенні РНБО, пане Кириле, немає жодних вказівок Концерну. Концерн не згадується, згадується Національна рада.

ДАНИЛОВ К.Ф. ... отримує публічне обговорення.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ні-ні, у мене питання до вас: хто прийняв рішення про перемикання каналу і на підставі чого?

ДАНИЛОВ К.Ф. РНБО. Ми кажемо, що ми виконуємо рішення РНБО.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. РНБО такого рішення не приймало і в його рішенні жодних вказівок Концерну або жодних згадок про перемикання каналів немає. Рішення РНБО можу вам зачитати, воно є переді мною. РНБО чітко сказало, що воно рекомендує лише Національній раді з питань телебачення і радіомовлення вжити заходів щодо реалізації пункту. Жодних інших державних органів там не згадується, в тому числі і Концерн. Тому питання пряме: хто прийняв рішення про перемикання каналів, пане Данилов?

ДАНИЛОВ К.Ф. Вибачте, шановний, я ще раз кажу, це не є питання публічного обговорення.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Ого! Ого!

ДАНИЛОВ К.Ф. Що "ого"?

В'ЯТРОВИЧ В.М. Я перепрошую, у нас зараз комітет, ви зобов'язані відповідати народним депутатам на чітке запитання, якщо воно не є державною таємницею. Якщо воно є державною таємницею, будь ласка...

(Шум у залі)

Якщо це питання є державною таємницею, давайте проведемо засідання в форматі державної таємниці з допуском до державної таємниці.

ДАНИЛОВ К.Ф. Скажите, формат работы с депутатами – крик? Зачем вы кричите?

В'ЯТРОВИЧ В.М. Я перепрошую, вам тричі задали питання, ви не готові на нього відповідати.

ДАНИЛОВ К.Ф. Опять вы кричите. Я вам отвечаю тричі: я відповів на ваше питання.

(Шум у залі)

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Що це за риторика до народних депутатів?

(Шум у залі)

В'ЯТРОВИЧ В.М. Ще раз. Вам процитували рішення РНБО. Жодного слова про перемикання каналів немає. На підставі чого було здійснено перемикання каналів? Дайте чітку відповідь.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Володю, Володю!

ПОТУРАЄВ М.Р. Одну хвилиночку, колеги! Одну хвилиночку! Те, що я читав знову-таки в медіа, але одна справа – почитати в медіа, інша справа, все ж таки, ми ж для цього і зібралися, я можу помилитися, але отам якраз було те, про що зараз пан Кирило Данилов казав. І я тоді у пана Кирила зараз і у пана Володимира Трофименка перепитаю: в тому повідомленні від 4-го травня, наскільки я розумію, чи трохи пізніше, ну неважливо, декілька днів тому, ішлося про те, що там були певні грифовані частини. Я правильно це зрозумів, що певні питання і певні рішення приймалися на підставі того, що загрифовано? Мені важливо це зараз від вас почути, бо одна справа, що написали в медіа, інша справа, що ви зараз кажете: що були певні рішення

прийняті, загрифовані на підставі певних частин рішень того самого РНБО, який також є загрифованим. Чи правильно я зрозумів цю інформацію зі ЗМІ, з медіа? Чи правильно я зараз зрозумів пана Кирила Данилова, що є певні речі, які ми зараз не можемо обговорювати, бо якщо вони є, то, звичайно, будемо оформлювати допуск і будемо обговорювати в закритому режимі. Чи правильно я зрозумів повідомлення в медіа і чи правильно я зараз Кирила зрозумів?

_____. Все, що ми могли сказати, ми сказали. Нам більше нічого додати.

_____. Це питання ми не можемо обговорювати.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Конкретне питання, я перепрошую. Вам голова комітету задав конкретне питання.

_____. Ми виконали рішення РНБО 18.03.2022 в частині забезпечення транслявання Єдиного марафону.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Шановний пане Микито, я дуже перепрошую, мені здається, що формат цього обговорення перетворюється просто в знуцання над народними депутатами. Нам просто не відповідають на жодне запитання, яке ми задали. Включно з запитанням, яке задали ви. Якби зараз прозвучала відповідь, що так, якась частина цього рішення засекречена, очевидно, ми би це сприйняли і тоді б говорили про можливість роботи в іншому форматі. Зараз ми жодної відповіді не отримали. Так це не участь в комітетському засіданні!

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Володимире, давайте ми не будемо нервувати, тому що ми поважаємо всіх колег, і нам треба все ж таки з'ясувати ситуацію. Просто якби там була якась закрита частина, то вона відповідно до законодавства, видається закритий указ Президента, він є на сайті, але він не відкритий, просто вказується його номер, відповідного номера про закритий указ Президента за ці дати, який би хоча б здалеку говорив про те, що Президент давав якісь такі розпорядження, не існує, тому у нас немає жодних підстав звинувачувати в цьому Президента і покладати на нього відповідальність. Хочу це ще раз показати.

І в мене питання таке до представників РНБО. Чи міститься там будь-яке рішення про вимикання каналу?

Якщо можна, до РНБО питання. Чи є якесь рішення РНБО про вимикання каналу?

ЗВЕРЄВ В. (?) Я написав стосовно 152-го рішення РНБО, що закритої частини, указу Президента, я вибачаюсь, закритої частини до цього указу не існує і не було, тому це те, чим я володію.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Я зараз хотів би надати слово пану Олександрю Бурмагіну, якщо він з нами ще.

Пане Олександрю, тут я бачу певні колізії, пов'язані також із виконанням ліцензійних умов і так далі. Скажіть, будь ласка, яка була роль Нацради? Хто контактував? Хто звертався? З чим? І які, власне, рішення або яку позицію займає регулятор у цьому, дуже такому непростому питанні?

БУРМАГІН О.О. Мені складно в повному обсязі відповісти на ці питання, тому що я був у складі Тероборони Києва, повернувся два тижні буквально тому до цивільного життя і я не в курсі всіх переговорів, які велись з боку регулятора. Я можу сказати, що регулятор офіційно відповідав на запити телеканалів, в тому числі про те, що регулятор не приймав жодних рішень про відключення, не було відповідних документів, і ми як орган, який здійснює нагляд і контроль в сфері телебачення і радіомовлення, таких рішень не приймали. На виконання відповідного указу, рішення РНБО ми здійснювали моніторинг, власне, тих телеканалів, які є національними інформаційними на предмет того, чи здійснюють вони трансляцію Єдиного марафону, чи ні. Це єдина функція, яку виконувала Нацрада в контексті цього рішення РНБО, яке було затверджено відповідним указом Президента.

В частині інших комунікацій, яким саме чином брала участь Нацрада або її представники, керівництво Нацради в цих комунікаціях, я думаю, що можуть відповісти тільки, власне, або голова Нацради, або відповідні заступники.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Можна?

ПОТУРАЄВ М.Р. Зараз, Миколо Леонідовичу. Можна я уточнююче одне запитання. Якщо є Ганна Літвіщенко на зв'язку, я хотів би, бо Олександр, можливо, ще там не розібрався, я хотів би уточнити щодо ліцензійних умов трьох каналів, бо пан Володимир Мжельський, він звернув увагу нашу на те, що за ліцензійними умовами, зокрема "5 каналу", він не є інформаційним. Я хотів би запитати також зараз... Ну, я бачу, що Ганни немає на зв'язку, на жаль.

ЛІТВИЩЕНКО Г.О. Я є. Доброго дня.

ПОТУРАЄВ М.Р. А, є? Будь ласка, пані Ганно, а що у нас з ліцензійними умовами цих трьох каналів? Я так розумію, що "5-й", він не є інформаційним за ліцензійними умовами. "Еспресо" і "Прямий", пам'ятаєте, що у них там за ліцензійними умовами?

ЛІТВИЩЕНКО Г.О. Дивіться, рішення РНБО, яке затверджено указом, виписано фактично, не містить відсилку до ліцензійних умов. Воно містить відсилку щодо наповнення телеканалу і говорить, що переважно інформаційні й інформаційно-аналітичні. І якщо виходити з наповнення контенту, то "5-й" підпадає під рішення, тому Національна рада здійснювала моніторинг. Таких каналів у нас 8 чи 9. Мені здається, 9, які підпадають. І ми на виконання цього рішення РНБО проводили моніторинг цих телеканалів і зазначали, скільки вони транслюють, обсяг трансляції марафону і обсяг трансляції власного продукту. Фактично на цьому функціонал Національної ради закінчувався.

ПОТУРАЄВ М.Р. Зрозумів.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Микито!

ПОТУРАЄВ М.Р. Миколо, ще одне моє просто уточнююче запитання. А скажіть, будь ласка, тут і пані Аляб'єва є якраз, і пан Бурмагін, і пані Літвіщенко, я думаю, що ми зараз отримаємо вичерпну відповідь, а що у нас взагалі зараз відбувається на платформі Т2 в сенсі того, що, наскільки я розумію, там же зараз іде мовлення не лише – телемарафон, наскільки я розумію, там мовить і достатня кількість українських інших телеканалів. Що

зараз відбувається на платформі, чи може я помиляюсь і там тільки марафон транслюється? Можна почути відповідь на це?

АЛЯБ'ЄВА І.М. Взагалі-то "Зеонбуд" виконує свою функцію і розповсюджує сигнал абсолютно всіх телеканалів, які мають ліцензію на мовлення в Т2, без жодних втручань, скорочень, відключень, не дивлячись ні на що. Крім того, на постійні місця які незаповнені, за результатами конкурсу були додані регіональні або місцеві телеканали, які транслюють або марафон, або канал "Рада" за вказівками, листами Національної ради, тобто ми цілком співпрацюємо, включаємо, а вже контент і наповнення цих каналів...

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, це я пам'ятаю. Дякую, я пам'ятаю, що за контент ви не відповідаєте, тут до вас ніяких питань немає. Тобто згідно з умовами договорів ви всіх транслюєте, хто з вами має договори відповідні, ще додали за листами Національної ради певну кількість регіональних каналів, які теж включилися на вільні місця, які там не були поки проліцензовані.

Добре. А що ж все-таки, тоді я про контент у Національної ради запитаю, що ж там контентного. Знову-таки я просто хочу для себе, я думаю, що це і колегам цікаво, там тільки марафон транслюється чи транслюються ще якісь канали?

_____ Я не куратор відповідних управлінь, але наскільки мені відомо, то саме в регіонах відбувається найбільша кількість змін, але це зміни якого характеру. Багато мовників, на жаль, регіональних не мають можливості взагалі продовжувати здійснювати свою діяльність і відповідно надсилають листи про припинення мовлення і про те, що вони просто, скажемо так, "випадають". За допомогою тимчасових дозволів, за бажаннями

деяких цих регіональних мовників, вони здійснюють, вони, по-перше, відступають від умов ліцензії і включають в ефіри Єдиний марафон, ті, хто можуть. Тому таку повну картину, скажемо так, ми на запит зможемо звісно зібрати, надати, але от такого характеру зміни відбуваються в регіонах.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Пані Ганно, що ви знаєте? Ви ж проводите моніторинг також, перевірки і так далі.

ЛІТВИЩЕНКО Г.О. Дивіться, у нас є канали, які транслюють марафон, а також є в Т2 канали, які здійснюють мовлення відповідно до своїх ліцензій. Якщо потрібна більш повна інформація з зазначенням конкретних ліцензій і конкретних каналів, ми можемо вам надати, бо напам'ять я перелік повний не скажу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Тобто я правильно вас зрозумів, що на Т2 зараз не тільки марафон?

ЛІТВИЩЕНКО Г.О. На Т2 не тільки. Так.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, бачу багато рук. Тому зараз Микола Княжицький, вибач, що довго затримував, але теж мав запитання з цього приводу.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Це уточнююче запитання до РНБО. Чи міститься в рішенні РНБО рішення про вимикання або перемикування каналів?

ЗВЕРЄВ В. Шановний Миколо Леонідовичу, рішення РНБО, воно ж, як кажуть, публічне, відкрите, тобто там те, що написано, там більш нічого іншого немає.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Там є про перемикання каналів у цьому рішенні?

ЗВЕРЄВ В. Ну, немає. Ми ж всі бачили це рішення, і 152-е, і 151-е. Воно немає жодного посилання на відключення.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую дуже.

І хочу ще уточнює сказати, що насправді в ефірі ті канали, які... Що таке марафон – не зрозуміло, тому що немає такої юридичної особи. Об'єдналися канали, які, між іншим, не є інформаційними ні за своєю концепцією, ні за більшістю мовлення, тому що ні ICTV, ні "1+1", в них не було більшості мовлення.

Коли ми побачили цей указ, то, як мені повідомили журналісти каналів, які спілкувалися з депутатами, вони послали запит, тому що цей марафон ... (*нерозбірливо*), а указ стосувався інформаційних, що Національна рада має зараз зібрати саме інформаційні канали і організувати мовлення марафону відповідно до указу Президента – це логічно. Тому що ті, які зараз там ведуть мовлення, вони не інформаційні, навіть переважно інформаційні, бо ICTV чи "1+1", чи "Інтер" – це точно не інформаційні канали. От якби зібрала всі інформаційні канали Національна рада, сказала: давайте робити марафон на виконання указу Президента, звичайно, всі готові були б його виконувати і робити марафон, але нічого схожого чи подібного немає.

Тепер виходить так, що деякі канали без жодних причин вимкнули з ефіру, натомість інші канали, особливо медіагрупи, які мають багато каналів, ну, наприклад, канал "2+2" (ставлюся з великою повагою до всіх медіагруп), вони транслюють окремо від марафону свої інформаційні програми,

наприклад, "Сніданок з "1+1", інші інформаційні програми, які виходять, а низку каналів просто вимкнули без жодних пояснень. Оце от реальна картина. РНБО таких вказівок не давала, Національна рада таких рішень не приймала, про що вони офіційно заявили, Держкомзв'язку, який не уповноважений, хоча теж каже, що він вказівок не давав. Це означає, що концерн, який не уповноважений ані РНБО, ані кимось іншим, ані ліцензіями, просто так виглядає, порушив закон, і саме тому суд на звернення деяких телеканалів зобов'язав провести розслідування з цього питання, тому що інших причин для цього не існує.

Хочу ще раз сказати, що всі канали, які зверталися до мене як до народного депутата, говорили, що на паритетних засадах вони готові брати участь у марафоні і виконувати указ Президента, і що Національна рада має забезпечити це виконання відповідно до указу Президента. Всі готові це виконувати. Тому канали і вимагають негайного їхнього увімкнення і почати виконувати указ Президента.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Миколо Леонідовичу.

Будь ласка, Володимир В'ятрович.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Шановні колеги, на жаль, змушений констатувати, що запрошені нами колеги чомусь поводяться як на допиті і не вважають за потрібне давати в повному об'ємі інформацію. Тим не менше, з того, що ми отримали інформацію, можна зробити такі висновки, що 3 канали, про які ми говоримо, не вимкнули, їх перемкнули, в результаті чого вони втратили можливість для мовлення. Як виявилось, це рішення ухвалював не концерн РРТ, це рішення ухвалював не Державний комітет зв'язку, це рішення нібито мало би бути десь у рішеннях РНБО, хоча в рішеннях РНБО опублікованих їх немає, неопублікованих рішень РНБО по цьому питанню так само немає.

Відтак, жодних рішень, оформлених з покликанням на РНБО щодо вимикання цих телеканалів, немає, відтак те, що сталося, є звичайним брутальним правопорушенням.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Володимире.

До речі, Тарас Шевченко, якщо ви з нами на зв'язку.

ШЕВЧЕНКО Т.С. Так, на зв'язку.

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка, Тарасе, прокоментуйте цю ситуацію з погляду міністерства, бо міністерство ж відповідає також за інформаційну політику. Я так розумію, чи вірно я розумію, що міністерство було одним із модераторів створення марафону і запуску марафону? І хотілося б почути ваші коментарі з приводу цієї ситуації.

ШЕВЧЕНКО Т.С. Дякую за запитання. Спочатку з приводу перемикання чи відключення, про те, що сьогодні обговорювалося найдовше. Ми так само не брали ніякої ролі в ухваленні цих рішень, про наявність самих рішень чи письмових оформлених мені особисто не відомо. І відповідно, що компетенції, в принципі, і ухвалювати такі рішення у нашого міністерства немає, тому тут в цих процесах ролі Міністерство культури та інформаційної політики, наскільки мені відомо, не було.

З приводу марафону, на сьогодні момент він фактично юридично діє як об'єднання телеканалів, які здійснюють це мовлення, якщо я не помиляюсь, із 25 лютого, з другого дня війни, і обмінюються між собою телепрограмами. Тобто фактично кожен телеканал, який бере участь в марафоні, здійснює певну, виробляє певну кількість годин продукту та надає свої права на ці програми іншим телеканалам. Тобто марафон юридично є

об'єднанням телеканалів приватних і державних з взаємним обміном правами на телепродукти.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

А у мене тоді запитання до каналів, і Володимир Мжельський є, і інші колеги є. Скажіть, а ви брали участь в марафоні, коли він був створений, був запусканий?

Будь ласка, Володимир Мжельський, а потім інші. Будь ласка, Володимире, тобі слово. Мжельський Володя, мікрофони вимкнені.

МЖЕЛЬСЬКИЙ В. Уже тут, на місці. Спочатку коротка ремарка до Нацради. Нацрада повідомила, що вона займається всього-на-всього моніторингом. Я кожного разу, коли перечитую указ і коли перечитую рішення, я тільки бачу, що там написано "рекомендувати Національній раді з питань телебачення і радіомовлення вжити заходів щодо реалізації пункту першого". Тобто організувати сам оцей марафон великий спільний. Тому чому Нацрада усунулася і чому займається марафоном, я досі цього не розумію. І я цього не бачу ні в рішенні, ні в указі.

Нацраді це треба було б якось прокоментувати. Правда, цього не написано.

Зараз ми вийшли з вами на те, що Нацрада каже: "Ми моніторимо і "5 канал" підпадає під інформаційного мовника, тому що в указі немає посилань на ліцензію". Абсолютно в указі немає посилань на ліцензію, але чорним по білому написано "об'єднання усіх загальних національних телеканалів, програми наповнення яких складаються переважно з інформаційних та/або інформаційно-аналітичних передач". Це текст безпосереднього рішення.

Я там так само не бачу ні "5 каналу", ні "Інтера", ні "1+1". Я поважаю всіх колег, але, друзі мої, тут не написано про те, хто мав би долучитися. Розумієте? Тут не написано назви каналів і ліцензій. Тому абсолютно пан

Микола Княжицький зауважив правильно: Нацраді варто було би зібрати інформаційні канали, а відійти від цього формату, коли за власним бажанням канали об'єдналися і долучилися.

Ми ж насправді почали мовити не з 25-го, а з 24-го числа, з першого дня інтервенції такої грубої, рашистської, з дев'ятої ранку. І ми почали це робити, вибачте, якщо вже так міряться, то раніше ніж об'єдналися канали. Після цього нас офіційно, наголошую, офіційно ніхто не запросив долучитись, нам сказали, що ви покажіть, будь ласка, кілька днів просто трансляцію спільного марафону, а потім ми дамо вам частинку для того, щоб ви могли так само робити вашу частинку і показувати від "5 каналу" новини в спільному марафоні. Але нюанс був у тому, що це був кінець березня, тобто тривали вже довго перемовини якісь, давайте долучимось чи не долучимось, це було, здається, 25 числа. І інший нюанс в тому, що після двох днів, коли ми показували повноцінно 24 години на добу спільний марафон, нам сказали знову ж таки усно, це ніби інформація, яка нічим не підтверджена, але це мої слова і можна їх перевірити у міністра і голови Нацради, сказали, а давайте зробимо так, поки що канали, які об'єднались, не мають можливості долучити вас, вони кажуть, що нам і так вже зручно, тому поки що ми будемо мовити так, а ви давайте ще тиждень нас показуйте. А що це означає? Тобто спочатку два дні показуйте, а потім ще тиждень нас показуйте і потім ми ще раз повернемося до цієї розмови. Колеги, так не робиться.

ПОТУРАЄВ М.Р. Пане Володимире, а від кого надходили ці пропозиції? Від кого вони надходили, що покажіть два дні, потім покажіть там далі?

МЖЕЛЬСЬКИЙ В. Це у нас з міністром Ткаченком і з пані Ольгою Герасим'юк. Це дослівно. Потім, якщо ми вже говоримо так, то Ольга Герасим'юк каже: а давайте ви поки що будете, наприклад, робити свої

вставки, але це почнеться, наприклад, з 00 годин і там дві години чи чотири години будете робити свої вставки, але тільки в себе, ми вас показувати не будемо. Я кажу, що тобто, ви даєте нам час у спільному марафоні, але тільки показувати те, що ми будемо робити, ми зможемо тільки на "5 каналі", тобто вони дозволили нам робити усно врізку "5 каналу" в ліцензованих мережах "5 каналу" ніби як врізку в марафон спільний. Ну так це ж не робиться, хлопці. Виявляється, що ми не в спільний марафон мали врізатись, а у свій канал, в якому ми мали би мовити 20 годин, наприклад, спільного марафону і тільки 4 години свого тільки на своїх хвилях, розумієте.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я вам дякую, Володимире.

Катерина Єрмолович, а що...

ЄРМОЛОВИЧ К. З вашого дозволу, пане голову, Ірина Гандзюк...

ГАНДЗЮК І. Дивіться, я хочу повернутись в хронологію цих подій і навіть трошки поправити пана шанованого мною заступника міністра, тому що про існування такого добровільного, наголошую, добровільного об'єднання українських медіа груп для створення марафону "Єдині новини" ми насправді дізнались 25 лютого з прес-релізу Міністерства культури та інформаційної політики, де інформувалось, що з 00 годин 26 лютого українські телеканали, українські медіа групи об'єднуються для створення телемарафону "Єдині новини", а на ранок 26 лютого до них ще доєдналась, до вже озвучених, медіа група "Україна". І ми насправді цінуємо роботу кожного журналіста і наших колег теж. І наголошу, що це було добровільне об'єднання, яке з незрозумілих для нас причин далі чомусь стало обов'язковим і примусовим.

І на відміну від наших колег з телеканалу "Прямий" та "5-й" ми були взагалі поза межами якої-небудь комунікації стосовно нашої участі чи не

участі в марафоні "Єдині новини" або неучасті в марафоні "Єдині новини" і, як наслідок, нашого відключення з Т2. Наскільки нам відомо, якщо з нашими колегами, їх запрошували і представники міністерства, і представники Національної ради на такі Zoom-розмови з приводу долучення до телемарафону, то телеканал "Еспресо" ніхто не запрошував до такої комунікації, пропозицій стати учасником телемарафону не надходило.

І додаю ще наступне, що ми ж законослухняні громадяни і організація також, і всі ми вже дорослі, вміємо читати, і в рішенні РНБО, на які всі органи посилаються, насправді не написано, що телеканал "Еспресо" повинен 24 години на добу транслювати марафон "Єдині новини". Не написано так само, що у разі не трансляції марафону "Єдині новини" 24 години на добу, а повторюся, що ми транслюємо це 50 відсотків свого ефірного часу, телеканал буде позбавлений можливості здійснювати мовлення в мережі Т2 шляхом, як нам сказали представники Держспецзв'язку, переключення на телеканал "Рада". Так само не написано в цьому рішенні РНБО, що у разі, якщо телеканали не будуть здійснювати трансляцію марафону "Єдині новини", вони мають бути переключені саме на телеканал "Рада". І нас це особливо обурює, тому що в умовах воєнного стану, коли дійсно ми підтримуємо те, що українські журналісти несуть теж свою особливу місію інформування громадян, спілкування з іноземними партнерами про ситуацію в Україні і поширення цієї насправді інформації з метою залучення їх підтримки, ми стикнулися з такою ситуацією, що це використовують для того, щоб обмежити наше мовлення. Це перше.

Друге, що особливо обурює, як ми це сьогодні насправді могли побачити, повна бездіяльність всіх уповноважених державних органів з приводу цієї ситуації, тобто канал наче відключили, але ніхто рішення про це не приймав, свободу слова обмежили, але у нас же війна, значить так, можливо, і можна. Ми в цьому не впевнені, але все-таки хочемо звернути увагу і колег з інших телеканалів, і представників державних органів, що

свобода слова – це основна цінність демократії. І ми не бачимо інших шляхів окрім того, що ми мусимо розповідати про війну і звертати увагу, що, на жаль, Україна поки що ще не настільки європейська і демократична країна, а все-таки ми стикаємося тут із проблемою обмеження свободи слова, хоча в своїх програмах повністю підтримуємо взагалі загальну інформаційну політику держави і рішення уповноважених державних органів, тому що кожен журналіст і всі ми разом впевнені, що ми повинні об'єднуватися проти Росії, а не вирішувати такі проблемні ситуації, на які ми зараз мусимо витрачати теж свій ресурс.

Тому ми ще раз просимо уважно всіх представників державних органів подивитися на цю ситуацію, ми не несемо загрозливого контенту, ми працюємо насправді: Віталій Портников, Сергій Руденко, Марія Гурська – професійні журналісти, які точно не гірші тих журналістів, які зараз беруть участь у марафоні "Єдині новини". І ми просто просимо відновити наше законне право.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, я правильно зрозумів, що в тому Zoom, в якому обговорювалося оте, про що пан Володимир Мжельський розповідав, що був Zoom за участі Міністра культури та інформаційної політики і Голови Національної ради, де обговорювалось, що от трансляція марафону на частоті, наприклад, "5 каналу", де потім були там, обговорювались там певні пропозиції про відрізки, значить, ми почули, в принципі, не буду переказувати, що Володимир Мжельський казав. Що, вас на тому Zoom не було, "Експрес"?

ГАНДЗЮК І. Все вірно, нас там не було, тому що нас ніхто про це не інформував.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ясно.

ГАНДЗЮК І. Тобто нам не надсилали посилання, не сказали, що нам потрібно до цього долучитися. Тобто наша вся комунікація по цьому питанню зводилася, насправді, до особистого листування, про результати яких я як би раніше вас інформувала.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую. Я зрозумів. Дякую.

Тепер хочу, щоб, в принципі, цю саму ситуацію представники телеканалу "Прямий" прокоментували.

Пан Володимир Сташевський, будь ласка, колеги.

СТАШЕВСЬКИЙ В.В. Так, ми були учасниками даного Zoom і також можемо підтвердити слова Володимира Мжельського. І дійсно було так, що єдиної позиції, як це можна втілити в життя, не було. Ми обговорювали пропозиції, але коли ми просили: "Дайте якийсь документ, на підставі якого ми можемо далі працювати", - це не відбулося документально.

А виключення, я б хотів ще прокоментувати виключення, те, що кажуть представники КРРТ і Держспецзв'язку, що це було переключення. Так я от хочу спитатися у них, якщо це було переключення, то де зараз логотип телеканалу "Прямий" у Т2? Якщо це переключення. Це дійсно було виключення. Якби це було переключення, то там повинен бути логотип телеканалу "Прямий". Оце є переключення. А це виключення! Нас немає в Т2. Це просто вимкнення сигналу.

І ми зараз в процесі розмови з'ясували, що не було жодного документа від Національної ради, який державний орган, який згадується в цьому указі, не було жодного документа від Національної ради до представників ні

Держспецзв'язку, ні до КРРТ, який би наказував їм вимкнути наш сигнал або переключити, як вони говорять, цього немає.

І також ми розуміємо, що це об'єднання телеканалів, воно було добровільним. Тобто немає жодного документа, який регламентує зараз діяльність національного цього марафону. Тому і пропозиція, яка прозвучала і від Володимира Мжельського, і там пана Миколи Княжицького, які сказали, що давайте, щоб Національна рада сказала: "Давайте зберемо всі інформаційні телеканали, які вміють робити інформаційні марафони, обговоримо сядемо, створимо цей марафон, визначимо паритетні засади, визначимо умови його". Такого не було.

Дякую вам.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Я бачу, що піднята рука у Олександра Бурмагіна. Пані Софіє, бачу вашу руку. Пане Олександрє, будь ласка, ви хотіли щось сказати.

БУРМАГІН О.О. Дякую.

Просто, колеги, я звертаю вагу увагу, і під час розробки законопроектів, і завжди у індустрії, у всіх зацікавлених осіб фантомні болі з приводу повноважень Нацради і як вона їх має виконувати, і не дай боже, щоб вона на крок вийшла за межі цих повноважень.

В цьому контексті хочу звернути на текст, на якість і на зміст рішення РНБО і яке затверджене відповідним указом Президента, в якому зазначено, що Нацрада має вжити, рекомендація Нацраді вжити заходів. Жодних інших більш детальних ні повноважень, ні механізмів, ні процедур це рішення РНБО не містить. Відповідно воно відсилає до загального законодавства і двох законів: про Нацраду і про телебачення і радіомовлення, в яких, як ми сьогодні теж про це говорили, немає жодних деталей і жодних повноважень Нацради діяти під час воєнного стану або надзвичайного стану, є загальні

відсилання до Закону про воєнний стан. Якщо ми той закон відкриємо, ми там побачимо повноваження тільки військового командування регулювати діяльність телерадіоорганізацій в цьому стані.

Відповідно, в якій ситуації опинилася Нацрада? Що ми нібито маємо щось зробити, при цьому ми за Конституцією і за всіма законодавчими актами не можемо вийти за межі повноважень і за рамки повноважень, і відповідно від нас чекають, що ми вигадасмо собі такі повноваження і почнемо всупереч законам, які регулюють нашу діяльність, щось вчиняти.

В поточному законодавстві у нас є повноваження здійснювати моніторинги і контролювати ті вимоги, які визначені відповідними нормативними актами. Власне, ми такий моніторинг і здійснювали, тому що це передбачено Законом про Нацраду і Законом про телебачення і радіомовлення. Чому зараз починається розмова про те, що Нацрада не організувала взагалі, можливо, ну, я так розумію, своїми рішеннями чи ще чимось увесь цей марафон, мені дуже дивно, тому що в Законі про телебачення і радіомовлення і в Законі про Національну раду про марафон, звісно, мови не йдеться. І повноважень законодавчими актами не передбачено жодних у Національній раді приймати будь-які рішення в контексті цього марафону.

Рекомендовано вжити заходів. Ми тих заходів, які є на рівні законодавства, вжили: провели моніторинг, надали інформацію про те, які мовники здійснюють трансляцію марафону, які не здійснюють. Тому що будь-яких інших повноважень нам це рішення РНБО не надає і будь яких інших рішень військового командування в цій частині, особливостях регулювання, теж не існує. Тому давайте з самого початку розуміти, власне, хто кому які повноваження надавав і хто які повноваження має за чинним законодавством.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я правильно...

МЖЕЛЬСЬКИЙ В. Микито, вибач. А можна ще до Нацради, щоб закінчити.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, Володимире, давайте.

МЖЕЛЬСЬКИЙ В. Бо я так і не зрозумів. Дивіться, ви сказали, що є повноваження моніторингу. Окей, моніторинг ваш. Відповідно це означає знову ж таки, що у рішенні немає конкретного якогось державного органу, який мав би безпосередньо виключити чи заборонити, чи припинити мовлення якихось каналів. І так само не вказано жодного державного органу, який мав би організувати чи якось забезпечити мовлення спільного марафону. Це я так зрозумів для себе. Тому що текст, насправді, написаний про все і ні про кого, на жаль.

А у мене питання, якщо дозволите, щодо додатку 4-го ліцензії "5 каналу". Тут вказано безпосередньо, що у нас мовлення інформаційно-аналітичних та публіцистичних передач 7 годин 48 хвилин, а фільмопоказ 7 годин 48 хвилин. На якій підставі нас можна включити до інформаційних каналів, якщо іще залишається 7 годин 48 хвилин чогось іншого? Я просив безпосередньо пані Олю подивитися, щоб юридичний відділ зробив оцінку тому, що написано в додатку, і тому, що написано в рішенні. Але, на жаль, мабуть, через те, що війна і людей на роботі нема і нема, кому цього зробити, то цю роботу за Нацраду роблю я. Я доводжу, що у мене інша ліцензія, я не інформаційний мовник. Чому тоді всіх під одну гребінку? Принаймні спробуйте пояснити.

ЛІТВИЩЕНКО Г.О. Я прокоментую, Національна рада.

МЖЕЛЬСЬКИЙ В. Давайте.

ЛІТВИЩЕНКО Г.О. Мені була неприємна ремарка про роботу, про війну, тому що Національна рада працює 24 години на 7. Це по-перше.

По-друге, щодо аналізу...

МЖЕЛЬСЬКИЙ В. Я нікого не хотів образити тим, що я сказав, тому що у нас насправді дуже багато людей на каналі працює десь далеко. І я кажу, що я, наприклад, зараз виконую функції частково бухгалтера, частково адміністратора, частково режисера, частково генерального директора – це не проблема.

ЛІТВИЩЕНКО Г.О. Я не збиралася міряться обсягом роботи, я просто надаю відповідь на поставлене питання і коментую вашу ремарку про роботу.

Не юристи мали аналізувати, у нас є відповідний відділ контролю і аналізу, який опікується програмними концепціями. І якщо проаналізувати ваше мовлення, програмна концепція розписує 65 відсотків вашого мовлення, те, що зазначено в додатку. Інші 35 ви показуєте на власний розсуд. І якщо проаналізувати ваше мовлення, здійснення вашого мовлення, то фактично в ці 35 відсотків так само входили інформаційні, інформаційно-аналітичні програми, що в сукупності дає змогу визначити, що у вашій програмній концепції, яка в додатку розписана лише на 65 відсотків, а фактично при здійсненні моніторингу інформаційні, інформаційно-аналітичні переважають фільмопокази.

МЖЕЛЬСЬКИЙ В. І переважають фільмопоказ, і на підставі того, що переважають фільмопоказ – ми інформаційний канал.

ЛІТВИЩЕНКО Г.О. Так. Ще раз наголошую на тому, що в рішенні РНБО написано: неприв'язка до додатку 4-го і визначення формату мовлення. Там написано, що ваші фактично, ну, за добу 24 години, якщо ми беремо добу, що за добу у вас наповнення вашого ефіру складають переважно інформаційні, інформаційно-аналітичні. Якби в рішенні РНБО була прив'язка саме до розпису додатку 4-го, де визначено, що це 5 відсотків вашої програмної концепції, я би з вами погодилася.

ПОТУРАЄВ М.Р. Пані Ганно, добре, давайте зараз не зводити це до дискусії між регулятором і одним каналом, бо каналів у нас 3.

ПРЕДСТАВНИЦЯ ТЕЛЕКАНАЛУ "ЕСПРЕСО". А можна ще чисто практичне питання, декілька слів. Перше, від телеканалу "Еспресо" повністю практичне питання. От ми щойно як почули позицію представників різних органів державної влади і, в принципі, підтвердили свої попередні висновки про те, що по факту на сьогодні немає жодного офіційного документа, де йшлося б про припинення, перемикання, відключення мовлення каналу.

Друге, більше того, практично кожен представник державного органу зазначив, що вони і не уповноважені приймати такі рішення.

В силу цього хто і кому зараз має дати вказівку, що у разі відсутності таких рішень і документів концерн як комутатор нашого сигналу, який передається "Зеонбуду", знову повернув нас в ефір шляхом перемикання сигналу телеканалу "Рада" на телеканал, в даному випадку я говорю про телеканал "Еспресо"?

І ще перед відповіддю такою, якщо це можливо, Віталій Портников, будь ласка, декілька ще слів.

ПОРТНИКОВ В. У мене чисто журналістське зауваження. Знаєте, колеги, я просто дуже добре пам'ятаю, як мої колеги з телеканалу НТВ 28

січня, мені здається, 2001 року зустрічалися з президентом Російської Федерації Володимиром Володимировичем Путіним, тому що телеканал був захоплений за вказівкою російської влади незрозумілими людьми. І вони пояснювали Володимирі Володимировичу, що це помста, показували йому юридичні документи, які свідчили, що цього не може бути, а Володимир Володимирович їм пояснював, що це сварка господарюючих суб'єктів, і демонстрував їм особисту справу власника телевізійного каналу і казав, що цей власник йому не подобається. Я тоді казав своїм шановним російським колегам, що вони виглядають абсолютними ідіотами, тому що рішення прийняте не по закону, а на чиновницькому рівні.

І зараз, через 20 років, я бачу абсолютно таку саму ситуацію в Україні, тільки без участі Володимира Володимировича, який набагато краще це все озвучував, ніж ми зараз це чуємо. Ми бачимо, що не існує жодної структури, яка б ухвалювала подібне рішення. Рада національної безпеки і оборони не ухвалювала цього рішення, в Національній раді з питань телебачення та радіомовлення немає повноважень ухвалювати таке рішення, як нам тут чітко підкреслюють, і навіть, якщо б були повноваження, то в рішенні Ради національної безпеки і оборони немає ніяких вказівок щодо того, які телевізійні канали мають взагалі здійснювати об'єднане рішення. Ми бачимо, що розважальні канали просто у волюнтаристський спосіб, можливо навіть без участі в цьому Міністерства інформаційної політики і культури, самовільно об'єднались в якийсь холдинг, який проводить інформаційне мовлення, і в результаті, до речі, як ми знаємо, цьому інформаційному мовленню довіряють за соціологічним опитуванням 5 відсотків громадян України, тобто ми говоримо про повний провал державної інформаційної політики, в той час як російські окупанти на окупованих територіях включають по 40 каналів, які є альтернативою нашому намагання утримати хоча би на певний час ці окуповані території в нашому інформаційному полі. І в цей же час ми дізнаємось, що єдина структура, яка взяла на себе ці

повноваження, це концерн, який при цьому не посилається на жоден з документів, і говорить, що таких документів не існує, що представники концерну просто не будуть відповідати на наші питання.

Тобто фактично ми маємо справу з тим, що або нас хочуть тримати за ідіотів, якими ми не є, або ми маємо з вами визначити, що було певне чиновницьке свавілля і маємо чітко визначити, хто автор цього чиновницького свавілля, і очевидно забезпечити умови для того, щоб людина, яка всупереч закону ухвалила таке рішення, маю на увазі навіть не представників концерну, а тих, хто їм віддавав такі накази, тих, чиї прізвища вони не хочуть тут називати і не з причин секретності, а з причин кооперативної солідарності, ці люди просто мають понести відповідальність. На цьому треба поставити крапку, тому що все інше виглядає комічно, якби це не було під час війни, якби ми не розуміли, як ми програємо зараз інформаційно ворогу. От і все.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пане Віталію.

Пані Софія Федина і я потім з вашого дозволу.

ПРЕДСТАВНИЦЯ ТЕЛЕКАНАЛУ "ЕСПРЕСО". ... хто має приймати рішення про повернення нас в ефір і перемикання знову на сигнал?

ПОТУРАЄВ М.Р. Ми ж почули вас, колеги.

Будь ласка, пані Софіє.

ФЕДИНА С.Р. Дякую. І я напевно би хотіла наголосити на двох моментах, які зараз не дуже обговорюються. Перший момент стосується того, як я з колегами, Олегом Синюткою і Миколою Княжицьким, їздили в Ковель, на Волинь, до виконуючого обов'язки директора концерну РРТ, який на той час передислокувався з Києва аж туди, і там, на щастя, нам вдалось

зустрітись. Саме ця людина, якщо я не помиляюсь, прізвище Семерень, він нам сказав, натякнув, що нібито зверху був таємний якийсь указ, наказ, щоб взяти і виключити, не перемкнути, а виключити телеканали на виконання рішення РНБО. Як ми щойно дізнались від представника РНБО, таємних паперів не було ніяких, а якби вони були, то, як мінімум, був би відомий номер цього, ну їх не було.

Це означає, що, по-перше, нам відверто збрехали на рівні дирекції РРТ про те, що були якісь вказівки. Зараз це все є спростовано. Тому так виглядає, що оскільки всі тотально відхрещуються і всі тотально не мають ніякої компетенції перемикаєти, включати, відключати канали, то це була самовільна діяльність конкретної особи, яка підійшла і вимкнула рубильник. Так виглядає, що це був на той момент виконуючий обов'язки концерну РРТ.

Друге питання. Сьогодні прозвучало дуже делікатно, але ми маємо справу з фактичним обкраданням трьох телеканалів – каналів, в яких вкрали ефір, але вони за нього мусять платити. І це величезна корупційна складова. Тому що ми знаємо, що з телеканалом "Рада" і так було все неоднозначно стосовно сотень мільйонів, які виділялися на якусь нову концепцію. Поки що залишимо це за дужками. Але питання в тому, що якщо у трьох телеканалів перемкнули, вимкнули, забрали фізично ефір, то чому вони мають сплачувати за те, чим вони не мають змоги скористуватися? І чому телеканал "Рада" чи той, хто перемкнув, не платить це замість них? Я думаю, що тут мав би бути позов не тільки щодо ввімкнення і відновлення прав каналів, але так само щодо відшкодування фінансової шкоди.

І третє питання. Пане Микито, я все-таки вважаю, що представники Державного комітету спецзв'язку, ну, дуже негідно себе вели зокрема у цьому нашому засіданні. Тому що їхня агресивна і хамська позиція підтверджує, що, швидше за все, вони дуже і дуже причетні до цієї ситуації.

Підсумую. З того, що ми сьогодні тут почули з різних сторін, виглядає, що не було ніяких підстав для того, щоб телеканали вимикали в такий

брутальний спосіб. Як мінімум, мала би бути розмова, погодження щодо спільних ефірів, щодо спільних можливостей, і це найголовніший момент. Минулого тижня на засіданні Верховної Ради Президент України з трибуни за участі в засіданні Бориса Джонсона говорив про важливість свободи слова в Україні. І от зараз оцей хтось, хто відімкнув канали, по суті жорстко підставив Президента Зеленського. А в час війни, яку ми зараз маємо, така підстава Верховного Головнокомандувача і очільника держави, насправді це є державна зрада і хтось за неї має чітко відповісти.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Можна, пане Микито? Микито Руслановичу!

ПОТУРАЄВ М.Р. Звук не увімкнув своєчасно.

Так, будь ласка, Микола Княжицький.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. У мене питання до керівництва РРТ. Я не знаю, чи є тут пан Данилов.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я їх не бачу вже, насправді, серед учасників. От у мене таблиця вся, я їх не бачу.

(Шум у залі)

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я тоді озвучу це питання, яке виникає. Якщо жодні державні органи про це не приймали рішення, а ми це чули, то питання практичне: що треба Концерну РРТ для того, щоб припинити це переключення? Бо, знаєте, між переключенням і вимкненням рівно така сама різниця, як між війною і спецоперацією. Я б не хотів, щоб ми вчилися в пана Путіна називати речі іншими іменами, тому що це вимкнення і у нас війна, а не спецоперація і не переключення. Що треба Концерну, щоб повернути в

ефір канали, якщо органи не приймали такого іншого рішення? Що їм для цього потрібно?

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Миколо Леонідовичу.

Колеги, ну, дивіться, нам зараз треба прийняти певні рішення. Давайте зараз будемо обговорювати саме конкретні наші дії. Ну, хочу сказати, що, на мій погляд, ми сьогодні почули багато речей, які мене особисто здивували. Зокрема те, що ті, хто мав би робити марафон, його не роблять і навпаки їх якраз не задіяли. А зараз вони і позбавлені можливості мовити на платформі Т2. А навпаки марафон роблять ті, хто, в принципі, і наче і не мав би це робити згідно з рішенням РНБО. І абсолютно незрозуміла ситуація з перемиканням, не знаю, як там сказали, перемикання на платформі Т2. Також, так, я сам це питання ставив, тому ще раз зафіксуюсь на цьому.

Я не знаю, чи є там якась корупційна складова, я б про це зараз не говорив. Але те, що там є абсолютно незрозуміла фінансова ситуація між мовниками, які є власниками цих частот, в сенсі орендарями згідно ліцензій, і оператором зв'язку, яким є зараз згідно Указу Президента № 151 КРРТ разом з "Зеонбудом", бо вони об'єднані зараз на час воєнного стану. Тобто там є це неврегульоване питання і як нам представниця "Зеонбуду" сьогодні сказала, що тільки от зараз воно якраз загостриться. Тому питань багато.

До речі, я хочу подякувати представникам Апарату РНБО, бо вони зі свого боку як представники Апарату абсолютно фахово нам на все відповідали. І от в чаті я б хотів звернути увагу, тим більше, що є контекст, ми ж розглядаємо і сьогодні прийняли рішення в два читання розглядати Закон про функціонування Національної ради у воєнний час. От тут є дуже слушна думка від РНБО про необхідність внесення відповідних змін до законодавства про наділення повноваженнями Нацради на здійснення

регулювання інформаційної політики в період воєнного стану. Я вважаю, що ми це можемо виписати.

Бо так дійсно виходить, що це все звичайно дуже корисні для держави і для національної стійкості рішення, так, ми можемо там сперечатись ще щодо ефективності, там впливу тих єдиних новин, але в будь-якому випадку це було, на мій погляд, правильно зроблено. Що не дуже зрозуміло, мені особисто не дуже зрозуміло: чому ті, хто мав бажання долучитися до створення цього марафону, не отримали такої можливості? Так що питань багато.

У мене є така пропозиція: звернутися, по-перше, з відповідним, я б хотів, щоб ми разом з Миколою Княжицьким, якщо він погодиться, відпрацювали звернення до Держспецзв'язку як структури, яка керує КРРТ. Щоби ми як комітет запросили у них пояснення з приводу цієї ситуації. Зокрема те, про що казали сьогодні представники каналів, які заходи треба вжити, щоби повернути мовлення.

Ну, я думаю, що, Миколо Леонідовичу, ми з вами це випишемо.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. І так само сформулюємо питання безпосередньо до КРРТ, Нацради, до всіх органів від комітету.

ПОТУРАЄВ М.Р. До Нацради, я вважаю, що ми маємо звернутися з окремим зверненням щодо того, так, дійсно, я погоджуюсь з паном Олександром Бурмагіним, з пані Ганною Літвіщенко, що, так, згідно діючого законодавства у них прямого функціоналу, крім моніторингу, немає. Але, тим не менше, в рішенні РНБО... Ну, тут так, тут я думаю, що я бачу, що колеги з РНБО також на це звертали увагу в чаті, що на підставі Указу 152 до Міністра культури та інформаційної політики направлявся лист від Апарату РНБО про сприяння в реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану в межах виконання 152-го Указу. Бо тут, я думаю, що треба

окремо наше звернення на Національну раду і окремо звернення на МКІП, на міністра з пропозицією все ж таки зібрати мовників (знову-таки, я думаю, що, Миколо Леонідовичу, ми з вами це зробимо, як слід), зібрати мовників і з'ясувати взагалі функціонування, я би так сказав, не функціонування марафону. Я думаю, що треба зібрати мовників, я вважаю, що ми як депутати Верховної Ради профільного комітету маємо взяти участь в цьому обговоренні, зібрати мовників для обговорення виконання рішення РНБО і Указу Президента. Бо, на мій погляд, рішення РНБО і Указ Президента не виконуються належним чином. Ну, мені здається, сьогодні це почули.

Тому це точно ще два адресати. І тут якраз щодо виконання рішення РНБО і 152-го Указу от ми, я вважаю, це маємо поставити питання. Ну і так я, в принципі, до РНБО не бачу необхідності звертатися, бо це дійсно колегіальний орган, він рішення прийняв. Указ Президента на виконання цього рішення був, і 151-й, і 152-й. Ну, що ми будемо вимагати від Апарату РНБО? Вони абсолютно чітко нам пояснення дали, професійно, фахово. Дякую їм ще раз. Тому я бачу два адресати: Держспецзв'язку з КРРТ. Тобто три, вибачте: Держспецзв'язку разом з КРРТ і "Зеонбудом" і відповідно Національна рада і Міністерство культури й інформаційної політики. От це три такі адресати.

Ну, я тоді пропоную на цьому дискусію цю не завершити, а, скажімо, зробити в ній (не в дискусії, а в цьому обговоренні), я сказав би, перерву, бо я, на жаль, бачу, що ми маємо до цього повернутися і повернутися, не відкладаючи. Тому я думаю, що ми з вами, Миколо Леонідовичу, зробимо такі звернення до кінця тижня, відправимо, щоб на наступному тижні ми могли би вже повернутися до цієї теми і, я сподіваюся, отримати якісь результати. Звичайно, що ми там проведемо консультації не тільки в режимі обміну листами. Можемо ще комунікацію налагодити і в інший спосіб. Тому не будемо відкладати, будемо над цим працювати. Я хотів би, щоб ми на

наступному тижні якісь результати для мовників і для країни отримали, позитивні бажано.

Отже, колеги, давайте на цьому ми знову-таки зробимо перерву в цьому обговоренні, така в мене пропозиція, і оскільки я не переконаний, що в нас тут зберігається кворум, то я пропоную звернення, яке піднімала Євгенія Михайлівна Кравчук, вона доєдналася до нас, у нас вже є з вами практика голосування за відповідні звернення в чаті комітету, я пропоную це звернення про рашизм, по-перше, я просив би Володимира В'ятровича подивитися на текст, я буду дуже вдячний, Євгенія Михайлівна і я, будемо вдячні...

В'ЯТРОВИЧ В.М. В цілому підтримую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Володимире, якщо будуть доповнення, я зараз також скину в чат. Галина Третьякова надіслала пропозицію, вона не зареєстрована взагалі, там взагалі вона написала коротенький такий закон про рашизм, ділиться ним з нами в сенсі того, що можна подивитись на нього, бо я зараз його в чат комітету скину, в мене не було часу його почитати, вона тільки зараз це зробила, можна там звідти теж, можливо, щось взяти до нашого звернення, там є, по-моєму, непогані речі, просив би, щоб пан В'ятрович і пані Кравчук подивились зараз на той текст, можливо, щось корисне візьмемо.

КРАВЧУК Є.М. Мені Галина теж надіслала цей законопроект і вона сказала, що вона не претендує на авторство і може передати нашому комітету.

ПОТУРАЄВ М.Р. Звичайно, вона взагалі надіслала.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Я би з законопроектом не поспішав. Але от з наративом познайомлюся.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я зараз скину його в чат комітету.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Колеги, два слова. Я знаю, що над терміном "рашизм" уже працюють науковці, зокрема Львівського університету, то можливо ще і проконсультуватись, подивитись, які отам є напрацювання, щоб воно було синхронізовано з науковими пропозиціями.

ПОТУРАЄВ М.Р. Якщо б, пані Ірино, ви би скоординували нас з ними, це було б чудово.

КРАВЧУК Є.М. Мовознавці підтримують це, але якщо це якісь інші мовознавці, то давайте теж подивимось. Просто не хотілось би затягувати і його відправити.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Тут радше потрібні політологи та історики.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Я теж за політологів.

КРАВЧУК Є.М. Я теж вважаю, що більше не семантика, а контекст.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Абсолютно.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пане Микито, до попереднього питання. Я так розумію, що ви підготуєте звернення як голова комітету до тих органів, про які ми говорили, і ми з вами це обговоримо.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я сподіваюсь, Миколо Леонідовичу, що ми з вами доопрацюємо і щоб завтра ми вже це відправили від нас.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Добре.

І хочу коротко лише нагадати, що була заява Верховної Ради, прийнята відповідною постановою, де сказано про неможливість відключення проукраїнських каналів. Це по-перше. По-друге, канали, які до мене звертались, казали, що вони звертали увагу на позицію пана Подоляка, який є радником голови Офісу Президента, і коли він коментував цей факт, то він теж пояснював каналам, в який спосіб вони можуть його виконувати, там чітко було сказано, що це може бути повна або часткова трансляція, участь, або в ще який спосіб, і канали орієнтувались на офіційну позицію, яку висловлює пан Подоляк, бо він її висловлює на фоні банера Офісу Президента і є в дуже багатьох питаннях речником Офісу Президента. Тому він теж дав дуже чіткі роз'яснення. І канали це роз'яснення на той час влаштувало, тому канали були так і здивовані саме такими діями і такою позицією.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую. Це цікава інформація, Миколо Леонідовичу, дякую вам.

Колеги, останнє, те, що просив Павло Миколайович Сушко. Прошу вашого дозволу звернутися до Голови Верховної Ради України з проханням затвердити звіт Тимчасової слідчої комісії щодо питання соціального захисту дітей, яку очолював Павло Миколайович.

Звіт був готовий і Верховна Рада мали би його розглядати саме ось в ті дати, коли у нас мало бути засідання, коли почалася війна. Але звіт важливий і важливо закінчити роботу цієї комісії, дуже велику і серйозну, яку колеги робили довгий час. То я просив би вашого дозволу, щоб я направив таке

звернення до пана Руслана Стефанчука: про затвердження звіту Тимчасової слідчої комісії під головуванням Павла Сушка.

Колеги, на цьому питанні порядку денного вичерпані. Я дуже дякую всім за роботу.

Звернення щодо терміну "рашизм", попрошу, давайте так, щоб ми теж вже до завтра все закінчили і завтра голосуванням в чаті. Може, якщо не буде якихось доповнень, можемо і сьогодні навіть. Там сьогодні-завтра закінчуємо.

І те саме звернення щодо ситуації з трьома телеканалами сьогодні-завтра закінчуємо і відправляємо.

Все, колеги, я вам дуже дякую.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Я просив би сьогодні до кінця дня попрацювати...

ПОТУРАЄВ М.Р. Так я ж про що і кажу.

Колеги, я вам всім дякую за роботу. До зустрічі у Верховній Раді тоді, коли визначимо нашу зустріч. Оце якраз інформація дійсно грифована, коли ми зустрічаємось, тому дуже буду радий всіх побачити особисто.

На цьому засідання комітету оголошую закритим. Дякую всім за участь. Дякую всім за те, що приділили сьогодні багато часу для того, щоб ми обговорили дійсно важливі питання.

Дякую і на все добре!